

R-05-34

Turism och image

Slutförvar för använt kärnbränsle i Oskarshamn ur ett turist- och besöksnäringssperspektiv

Bengt Sahlberg, EBS Invent AB

Maj 2005

Svensk Kärnbränslehantering AB

Swedish Nuclear Fuel
and Waste Management Co
Box 5864
SE-102 40 Stockholm Sweden
Tel 08-459 84 00
+46 8 459 84 00
Fax 08-661 57 19
+46 8 661 57 19



Turism och image

Slutförvar för använt kärnbränsle i Oskarshamn ur ett turist- och besöksnäringssperspektiv

Bengt Sahlberg, EBS Invent AB

Maj 2005

Nyckelord: Turism, Besöksnäring, Image, Identitet, Kärnteknisk verksamhet, Använt kärnbränsle, Djupförvar, Slutförvar.

Denna rapport har gjorts på uppdrag av SKB. Slutsatser och framförda åsikter i rapporten är författarens egna och behöver nödvändigtvis inte sammanfalla med SKB:s.

En pdf-version av rapporten kan laddas ner från www.skb.se

I lagtexter och myndigheternas föreskrifter ställs krav på slutförvaring av använt kärnbränsle. SKB använder både benämningarna djupförvar och slutförvar för förvaret för använt kärnbränsle. Båda benämningarna avser samma sak. Det finns redan ett slutförvar för radioaktivt driftavfall från kärnkraftverken, SFR, som ligger i Forsmark.

Sammanfattning

Uppdraget

Den övergripande utredningsuppgiften har varit att ta fram ett beslutsunderlag och forma koncept med syfte att beskriva effekter på besöksnäring/turism samt image i Misterhults socken, Oskarshamns kommun och Kalmar län med eller utan ett slutförvarssystem för använt kärnbränsle. Analyserna har skett förutsättningslöst och beaktar möjliga såväl positiva som negativa effekter före, under och efter en eventuell etablering av ett slutförvarssystem. Arbetet har genomförts i dialog mellan berörda organisationer/partner och utredaren.

Material och metod

Utredningsarbetet har delats upp i två faser. Utredningens första fas omfattar en analys av den allmänna historiska utvecklingen av turism och besöksnäring i regionen (Misterhults socken, Oskarshamns kommun och Kalmar län) med tolkningar av den kärntekniska verksamhetens (inklusive SKB:s) betydelse för utvecklingen. Underlagsmaterialet bygger på tidigare undersökningar samt kompletterande nya studier.

Regionens image har analyserats i ett nationellt perspektiv via tidigare genomförda attityd- och medieundersökningar kompletterade med nya studier av svenska folkets attityder inklusive nationell mediebevakning.

Utredningens andra fas bygger på en inventering av idéer och förslag till utvecklingsprojekt med eller utan ett slutförvar i Oskarshamn. Speciell vikt har lagts vid att förslagen harmoniserar med de utvecklingsplaner som fastlagts av Oskarshamns kommun och Regionförbundet i Kalmar län. Resultaten från fas 1 har underlättat prioriteringsbedömningen av styrkan i olika projekt då resultaten i fas 1 stämmer väl överens med inriktningen i nämnda utvecklingsplaner.

Resultat

Kartläggningen av besöksnäringens/turismens utveckling i Oskarshamns kommun visar följande. Tjänsteresandet till kommunen har utvecklats starkare än riksgenomsnittet under perioden 1978–1999. Förklaringen ligger i resandet till några dominerande företag inom kommunen. Den kärntekniska verksamheten (OKG och SKB) intar tillsammans med Scania en ledarposition. Resultaten bekräftas av såväl SCB:s inkvarteringsstatistik, TDB:s konsumentstatistik (Rese- och TuristDatabasen) som intervjuer med hotellnäringen i kommunen.

Utvecklingen på privatresesidan under samma period placerar Oskarshamn under riksgenomsnittet men för det senaste decenniet runt riksgenomsnittet. Färjetrafiken till Gotland spelar en nyckelroll. Det rör sig här i huvudsak om kortare uppehåll i kommunen.

Analysen av Oskarshamns image i ett nationellt perspektiv visar att bilden av kommunen i huvudsak vilar på två ben – den kärntekniska verksamheten och det kustbaserade

läget. Resultaten är i det närmaste identiska mellan den av Regionförbundet genomförda positioneringsstudien 2004, den nya attitydundersökning som genomförts hösten 2004 och den medieanalys som likaledes gjorts under hösten 2004 – de båda senare inom ramen för föreliggande arbete.

Resultaten av inventeringen i fas 2 visar att tyngdpunkten ligger på två huvudfaktorer – Oskarshamns lokalisering vid kusten och Oskarshamns historiska koppling till kärnteknisk verksamhet. Den senare faktorn har spelat en avgörande roll vid kommunens val av ”varumärke” – Kommunen med energi. Till detta kan läggas området ”landsbygdsutveckling” som utgör en återkommande punkt i strategidokument och i framtidsdiskussioner.

En betydande enighet kan konstateras i bedömningarna av vilka insatser som kan ge de mest positiva långsiktiga effekterna för hela området, från lokal till regional nivå. Såväl befintliga strategidokument som de projektidéer som diskuterats inom utsedd arbetsgrupp och vid ett antal seminarier pekar i samma riktning. En koncentration på ett större utvecklingsprojekt byggt på det kylvatten som genereras av kärnkraftverket i Simpevarp har fått det starkaste stödet. Det gäller såväl med som utan ett slutförvar.

Det diskuterade utvecklingsprojektet bygger på en tydlig miljöprofil, långsiktig ekonomisk bärighet och internationell konkurrenskraft. Regionens unika position och komparativa fördelar förstärks.

Contents

1	Introduktion	7
1.1	Turism/resor/upplevelseindustri	8
1.2	Framtida trender	9
2	Syfte och mål	11
3	Bakgrund	13
4	Genomförande av undersökning	15
4.1	Övergripande	15
4.2	Förberelse	15
4.3	Datainsamling	15
4.4	Analys	15
4.4.1	Kompletterande analyser	16
4.4.2	SKB-statistik	18
4.4.3	Kompletterande telefonintervjuundersökning	18
4.4.4	Intervjuundersökning med hotell	20
4.4.5	Analys av Oskarshamns image i ett nationellt perspektiv	20
5	Resultat	25
5.1	Bakgrundsdokument	25
5.2	Utvecklingsområden	26
5.3	Utvärdning	27
6	Slutsatser och diskussion	31
	Referenser	33
Bilaga 1	Karta över Sveriges kommuner	35
Bilaga 2	A-regioner	39
Bilaga 3	Turistregioner	43
Bilaga 4	Karta över Sveriges turistregioner	47
Bilaga 5	Projektmall	49
Bilaga 6	Medieanalys av Oskarshamns kommun i jämförelse med Östhammars, Karlshamns samt Värnersborgs kommun	51
Bilaga 7	Svenskarnas bild av svenska attraktioner/besöksmål	65

1 Introduktion

SKB genomför för närvarande platsundersökningar i två kommuner, Oskarshamn och Östhammar. Syftet är att lokalisera ett slutförvar för använt kärnbränsle till en av platserna. Utöver tekniska och geologiska förhållanden studeras möjliga samhällseffekter på bland annat näringsliv, turism och image.

I föreliggande studie analyseras besöksnäringens/turismens hittillsvarande och framtida utveckling med eller utan ett slutförvarssystem för använt kärnbränsle i den geografiska region som består av Misterhults socken, Oskarshamns kommun och Kalmar län. En undersökning av regionens image i ett nationellt perspektiv ingår i studien. Analyserna beaktar möjliga såväl positiva som negativa effekter före, under och efter en eventuell etablering av ett slutförvarssystem. Arbetet inleddes hösten 2004 och avslutades våren 2005.

Oskarshamns kommun ligger vid Östersjön i Kalmar län och i landskapet Småland. Kommunen har cirka 26 000 invånare med en stark dominans i Oskarshamns tätort. Kommunens totala yta är drygt 1 000 kvadratkilometer. Oskarshamn har sitt ursprung i fiskeläget Döderhultsvik, som 1646 blev lydköping under Kalmar. Köpingen Döderhultsvik fick stadsrättigheter år 1856 under namnet Oskarshamn. Europaväg 22 går genom kommunen i nord-sydlig riktning. Till hamnen i Oskarshamn kommer fartyg från länderna runt Östersjön och från andra delar av världen. Hamnen är den största på Smålandskusten. Här har Gotlandslinjen ett av sina två färjelägen på fastlandet med daglig trafik för såväl passagerare som gods till Visby på Gotland.

Oskarshamns näringsliv domineras av stora företag med verksamhet inom tillverknings- och energisektorn. Några av företagen, som Scania och Oskarshamns Kraftverksgrupp Aktiebolag (OKG) tillhör de största i Kalmar län. OKG:s kärnkraftverk ligger på Simpevarpshalvön cirka 3 mil nordost om Oskarshamns centralort. År 1972 togs den första av anläggningens tre reaktorer i drift. Denna var då Sveriges första kommersiella kärnkraftsreaktor. Anläggningens andra reaktor stod driftklar 1975 och dess tredje år 1985. Mellanlagret för använt kärnbränsle, Clab, färdigställdes 1985.

Andelen sysselsatta inom industrin är högre än riksgenomsnittet. De största företagen har dock sina koncernledning och utvecklingsavdelningar utanför kommunen. Utvecklingen av tjänstesektorn är långsammare än riksgenomsnittet. Oskarshamns kommun har större inpendling än utpendling medan länet i stort uppvisar större utpendling än inpendling. Traditionell handel är sammantaget en stor arbetsgivare i Oskarshamn.

NOVA Högskolecentrum är ett kommunalt högskolecentrum som ska ge eftergymnasial utbildning med hög kvalitet. Centret samarbetar mycket nära med det lokala näringslivet och olika högskolor och universitet. Huvudsamarbetsparten är Högskolan i Kalmar.

Kalmar län har en ledande position inom svensk upplevelsenäring. Här finns många välkända varumärken/attraktioner såsom Öland, Glasriket, Hultsfredsfestivalen, visstaden Västervik och Astrid Lindgrens värld. Oskarshamn har besöksmål som Döderhultarmuseet, Blå Jungfrun och ”Urberg 500” (Äspölaboratoriet). Drygt 400 000 Gotlandsresenärer passerar årligen Oskarshamn. Inom kommunen finns flera unika natur- och kulturmiljöer såsom Bråbygden, Stensjö by och Snäckedal. Skärgården i Oskarshamn täcker över 5 000 öar, vilket gör kommunen till den fjärde örikaste i landet.

Ett problem är att hela länet har brist på väl fungerande kommunikationer till och från övriga delar av landet. Förbindelserna mellan Oskarshamns flygplats och Arlanda är därför i dagsläget en avgörande förutsättning för näringslivets och kommunens utveckling.

Kalmar läns andel av rikets befolkning uppvisar en långsiktigt nedåtgående trend. Rikets befolkning har ökat mer än befolkningen i länet. Jämfört med länet som helhet har Oskarshamn en bättre befolkningsutveckling samt lägre andelar öppen arbetslöshet och högre andel förvärvsarbetande. Bruttoregionprodukten per capita ligger också över motsvarande värde för övriga kommuner i länet.

1.1 Turism/resor/upplevelseindustri

Resandet är ett mångfacetterat och komplext fenomen. I botten finns en stabil och till delar förutsägbar struktur, bestående av starka sociala och ekonomiska nätverk. Kulturellt inprogrammerade mentala kartor styr attityder och värderingar av platsers attraktivitet. Platser befinner sig både i ett fysiskt och emotionellt landskap.

Grunden för resande är individers räckvidd och platsers tillgänglighet. Räckvidd och tillgänglighet varierar med resandekategori. Resandets logik bygger i stora drag på fyra huvudkategorier resor. Två kategorier är kopplade till resor i arbetet respektive på fritiden medan två kategorier har en nära koppling till resor i nätverk respektive icke-nätverk. Nedan beskrivs kortfattat de fyra kategorierna.¹

Nätverksresor på fritiden. Den här kategorin resor består av besök hos släkt och vänner och i det egna fritidshuset. Här föreligger inte något direkt val av resmål eftersom alternativ saknas. Släktingars och vänner bostadsort eller fritidshusets lokalisering är i de flesta fall geografiskt givna. Detta resande är därför till sin struktur påtagligt stabilt över tiden. En betydande del är ”självproducerat” dvs man reser i egen bil och bor i privata bostäder. En mindre del av utgifterna hamnar i den kommersiella besöksnäringen.

Nätverksresor i tjänsten. Vid dessa resor är ressyftet att träffa personer som ingår i till exempel det egna företagens eller organisationens nätverk. Då är resmålet normalt givet, eftersom mötet sker på kontaktpersonernas arbetsplatser eller i anslutning till arbetsplatsen. Även det här resandet är förhållandevis stabilt över tiden. Till skillnad från vid fritidsresor i nätverk hamnar dock merparten av reseutgifterna i den kommersiella besöksnäringen inklusive transportsektorn.

Attraktionsresor på fritiden. Resor på fritiden som inte sker i nätverk utan som i första hand styrs av behov av nya typer av upplevelser är till exempel sol- och badresor, skidresor och kulturrenor. Vid dessa resor är resmålet mera fritt. Möjligheter finns ofta att välja mellan en rad olika resmål som kan erbjuda ungefär samma utbud och upplevelser, till exempel sol och bad eller skidåkning. Det är här främst attraktionen/er på besöksmålet som avgör om resenären väljer resmålet ifråga. Vid dessa resor tillfaller en betydande del av reseutläggen besöksnäringen.

Attraktionsresor i tjänsten. Resor i tjänsten, som inte är nätverksrelaterade enligt ovan, kan vara till exempel en konferensresa, kick-offresa eller liknande. Här har arrangören normalt ett stort utbud att välja emellan. Ofta blir platsens attraktivitet avgörande för valet av konferensort. Denna resekategori genererar de största intäkterna till besöksnäringen räknat per besökare och dygn.

¹ turism = allt resande utanför den egna hemorten på fritiden såväl som i arbetet; besöksnäring = de verksamheter som ombesörjer service, boende, transporter, upplevelser m m till resenären.

En enskild resa kan täcka två eller flera av de angivna kategorierna.

I statistiken över resandet ingår också en uppdelning av resor på dagsresor och övernattningsresor.

Geografiska platser är mottagare av resenärer/besökare. En plats lokalisering spelar ofta en avgörande roll för platsens tillgänglighet, något som påverkar platsens förutsättningar att konkurrera om besökare såväl i ett lokalt, regionalt och nationellt som i ett internationellt perspektiv. Tillgängligheten ökar i betydelse när samhället övergår från ett industrisamhälle till ett informationssamhälle och upplevelsesamhälle.

Turismen kan i mångt och mycket betraktas som ett sökande efter upplevelser och är därför en viktig del i upplevelseekonomin.

1.2 Framtida trender

Basen för resandets utveckling ligger å ena sidan till stor del fast genom historiskt uppbyggda nätverk, attraktioner och kommunikationer. Å andra sidan har historien visat på oväntade händelser som fått oförutsedda effekter på resandet.

Här finns färskare exempel på snabba revolutionerande förändringar även om de hör till undantagen. Nedmonteringen av Järnridån/Berlinmuren till exempel har fått stora och långsiktiga effekter på resandet, inte minst inom Europa. Många nya trender är i botten ofta orsakade av ekonomiska realiteter. Ett exempel på detta är lågprisflygets introduktion.

I globaliseringens kölvatten blir det alltmer uppenbart att resandet kommer att växa och att konkurrensen i framtiden mellan orter och regioner kommer att avgöras av deras attraktivitet som mötesplatser, upplevelsearenor och rekreationslandskap.

Många resmål eller destinationer erbjuder ett kluster av attraktioner. Det gäller framför allt större städer. I andra änden på skalan av attraktiva besöksmål återfinns platser som utvecklats en stark, ofta unik attraktion, som Ishotellet/IceHotel i Jukkasjärvi. Dessa platser kan befinna sig i perifera lägen. Inte sällan ligger rätt person(er), med rätt idé, på rätt plats, vid rätt tidpunkt bakom utvecklingen.

2 Syfte och mål

Uppdraget har varit att ta fram ett beslutsunderlag och forma koncept med syfte att beskriva möjliga såväl positiva som negativa effekter på besöksnäring/turism och image i Misterhults socken, Oskarshamns kommun och Kalmar län före, under och efter en etablering av ett slutförvar för använt kärnbränsle.

Konceptarbetet har inriktats på målet att stärka Misterhults socken, Oskarshamns kommun och Kalmar län som besöksmål för såväl tjänsteresenärer som fritidsresenärer.

3 Bakgrund

Uppbyggnaden av löpande, samlad resandestatistik fick sitt stora genombrott under andra halvan av 1900-talet. World Tourism Organisation producerar i dag statistik över det globala resandet. Materialet bygger på uppgifter från nationella statistikproducenter, som till exempel Statistiska Centralbyrån i Sverige, som i sin tur tar in statistik från andra aktörer inom rese- och turistindustri, affärsverk med flera.

Genom denna makrostatistik beskrivs resandets utveckling över tiden i olika delar av världen. Djupare analyser av resandets drivkrafter och barriärer är dock svåra att genomföra utifrån ett material med så begränsad detaljeringsgrad.

En nationell produktion av resandestatistik i Sverige skapades först i slutet av 1970-talet av Statistiska Centralbyrån, genom den så kallade Inkvarteringsstatistiken. Från 1978 är det möjligt att följa utvecklingen av boendet i kommersiella boendanläggningar (hotell, vandrarhem, stugbyar och campingplatser). Statistiken innehåller uppgifter om antalet gästnätter, svenska och utländska, som ”producerats” av de kommersiella anläggningarna. Information om gästen är dock mycket begränsad.²

Från 1989 finns nationell statistik som kompletterar Inkvarteringsstatistiken. Konsumentundersökningen Rese- och TuristDataBasen (TDB) registrerar alla typer av resenärer, resor och övernattningar. TDB är en urvalsundersökning bestående av 24 000 telefonintervjuer per år (2 000 per månad/500 i veckan) med ett slumpmässigt urval svenskar boende i Sverige. Materialet innehåller resor i Sverige och till utlandet. I databasen är nu cirka 400 000 intervjuer lagrade. Det är inte möjligt att följa enskilda individer över tiden eftersom de intervjuade förnyas slumpmässigt vid varje ny intervjuomgång.³

Statistiska problem med olika geografiska indelningar som kommuner, län och arbetsmarknadsregioner (A-regioner) kan vara att områdena antingen blir för stora (21 län, svårt att veta var attraktionskraften ligger) eller för små (290 kommuner, för låga besöksantal för att kunna dra statistiskt säkerställda slutsatser) eller att de inkluderar helt olika typer av turistdestinationer som skapar tolkningsproblem (70 A-regioner). Det senare kan exemplifieras med Mora A-region som omfattar både norra Siljansområdet (främst sommarturism) och Dalafjällen med Sälen/Idre (främst vinterturism) – två klart olika turistdestinationer. Kartor och indelningar redovisas i bilagor 1, 2 och 3.

² Problematiskt är att Inkvarteringsstatistiken endast täcker cirka 15 procent av alla svenska gästnätter inom landet. Merparten övernattningar sker i fritidshus, hos släkt och vänner, i fritidsbåtar, i husvagnar utanför campingplatser och i lokaler som inte redovisar sin verksamhet till den statliga statistikmyndigheten. Av utländska gästnätter i Sverige registreras cirka en tredjedel. Inkvarteringsstatistiken är en av två statistiska huvudkällor i föreliggande studie.

³ Problemet med TDB är att materialet, trots det stora antalet intervjuer, i många fall inte tillåter nedbrytning till önskad detaljeringsnivå. Men som källa för analyser av resandet är databasen ändå genom sin omfattning och sina tidserier unik. TDB är den andra statistiska huvudkällan i föreliggande utredning. (Rese- och TuristDataBasen skapades av Sveriges Turistråd och drivs i dag av företaget Resurs AB.)

I redovisningen av utvecklingen i Oskarshamns kommun kommer såväl län, kommun, A-region som en ny regionindelning i turistregioner att användas. I den nya indelningen delas Sverige in i 42 turistregioner utifrån regionernas geografiska läge, deras funktionella hemvist och deras historiska förankring på turisternas mentala kartor. Till exempel används indelningar som anknyter till etablerade regionbegrepp som Österlen, Glasriket, Bergslagen och Tornedalen. Konstruktionen bygger i flertalet fall på sammanslagningar av kommuner till större regioner. (En lista över vilka kommuner som ingår i de olika regionerna redovisas i bilaga 4.)

4 Genomförande av undersökning

4.1 Övergripande

Utredningen avser den kärntekniska verksamhetens (inklusive SKB:s) påverkan på turism, besöksnäring och image i Misterhult socken, Oskarshamns kommun och Kalmar län. Den omfattar en statistisk analys av den allmänna historiska utvecklingen av turism, besöksnäring och image i regionen med tolkningar av den kärntekniska verksamhetens (inklusive SKB:s) betydelse för utvecklingen. Underlagsmaterialet bygger på tidigare undersökningar samt kompletterande nya studier. Med kärnteknisk verksamhet menas i föreliggande fall Oskarshamns Kraftverksgrupps (OKG:s) kärnkraftverk, mellanlagret för använt kärnbränsle (Clab), samt andra pågående verksamheter som är kopplade till att i framtiden på ett långsiktigt sätt ta hand om det använda kärnbränslet (Äspölaboratoriet, Kapsellaboratoriet samt platsundersökningen i Oskarshamn). Kärnkraftverkets reaktorer driftsattes åren 1972, 1975 och 1985. Clab invigdes 1985, Äspölaboratoriet 1995 och Kapsellaboratoriet 1998.

Den befintliga påverkan av den kärntekniska verksamheten på regionens image studeras via befintliga attityd- och medieundersökningar kompletterade med nya studier av svenska folkets attityder och nationell mediebevakning.

4.2 Förberelse

Arbetet har lagts upp efter diskussioner med SKB, andra utredare i det samlade utredningsprogrammet samt representanter för Oskarshamns kommun/LKO-organisation. (Lokal Kompetensuppbyggnad i Oskarshamn, Projekt Kärnavfall.)

4.3 Datainsamling

Studien bygger på bearbetning av Statistiska Centralbyråns Inkvarteringsstatistik, Resurs AB:s Rese- och TuristDatabas (TDB) samt SKB:s egen besöksstatistik. Vidare används tidigare genomförda analyser av besöksnäringen i Oskarshamns kommun och Kalmar län, olika dokument kring den generella utvecklingen av näringsliv och samhälle i regionen, strategiplaner för utvecklingen, positionerings-, attityd- och imageundersökningar samt studier av andra områden med liknande problematik.

Statistikunderlaget från tidigare undersökningar har kompletterats med en nationell telefonintervjuundersökning med ett slumpmässigt riksrepresentativt urval av Sveriges befolkning (Marknadsfakta Åre AB), intervjuer med besöksnäringen i Oskarshamn inklusive SKB-personal samt mediestudie av Oskarshamns image (EuroFutures AB).

4.4 Analys

Analysen avser å ena sidan besöksutvecklingen i regionen och å andra sidan regionens image i ett nationellt perspektiv.

Den första delen av analysavsnittet avser Oskarshamns besökarstruktur och besöksnäring. Inledningsvis redovisas kortfattat resultaten från tidigare studier.

Undersökningen visar att svenskars kommersiella övernattningar på fritiden (hotell, stugby, vandrarhem, campingplats) i Oskarshamns kommun ökade mellan 1997 och 2002 med drygt 13 procent eller i genomsnitt 2,6 procent per år. (Från drygt 190 000 till cirka 216 000 övernattningar). /2/.

Icke-kommersiella övernattningar (släkt/vän, fritidshus) ökade under samma period med drygt 3 procent, dvs mindre än 1 procent per år. (Från 347 000 till cirka 359 000). Icke-kommersiella boendeformer svarade för närmare 60 procent av samtliga övernattningar på fritiden i Oskarshamn år 2002. /2/.

Sammantaget ökade gästnätterna vid fritidsresor till Oskarshamns kommun med 6,8 procent från 1997 till 2002. Detta kan jämföras med utvecklingen av fritidsresandet på riksnivå som innebar en ökning med cirka 13 procent. /2/.

Antalet övernattningar i tjänsten (hotell – affärs-, konferens-, gruppresande) ökade under perioden med drygt 22 procent eller med drygt 4 procent per år. (Från drygt 30 000 till drygt 37 000 övernattningar). Tyvärr saknas uppgifter i rapporten om utvecklingen av tjänsteresandet på riksnivå under perioden. /2/.

Antalet genomfartsresenärer 2002 som stannade i Oskarshamn för inköp, måltider med mera uppgick till cirka 100 000 – en ökning med 11 procent från 1997. Här ingår transitresenärerna till Gotland som totalt uppgick till närmare 400 000 per år. Endast en mindre del av dessa stannade i Oskarshamn. Antalet dagsbesök växte till närmare 80 000 – en ökning med 44 procent. /2/.

Under förstudien genomfördes en studie kring turismen i Oskarshamn /7/. Studiens slutsatser kan sammanfattas i följande citat ur studien:

”Lokalisering av ett djupförvar till Oskarshamns kommun får begränsade effekter på turismen i kommunen.” Av intervjuade besökare till Oskarshamn svarar 91 procent att de kommer att besöka Oskarshamn även om en anläggning för slutförvar lokaliseras till kommunen (3 procent svarar kanske och 6 procent nej). /7/.

Under förstudien i Tierp genomfördes också en utredning om Turism- och besöksnäring i Tierp. Citaten nedan sammanfattar studieresultaten.

”Av de genomgångna svenska och amerikanska undersökningarna är det svårt att dra några generella slutsatser av en djupförvarsetablerings effekter på turism och besöksnäring.” /12/.

”Inget tyder heller på att någon långsiktig påverkan på fastighetspriserna skulle föreligga i kommuner med kärntekniska anläggningar.” /12/.

”Sammanfattningsvis kommer en etablering av djupförvar och tillhörande anläggningar att få en relativt liten effekt på sysselsättning och befolkning i Oskarshamn.” /8/.

4.4.1 Kompletterande analyser

EBS har genomfört kompletterande analyser av utvecklingen baserade på statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB) och Rese- och TuristDatabasen (TDB). Syftet har varit att beskriva utvecklingen av resandet över en längre tidsperiod, med alternativa regionindelningar och med regionala jämförelser.

Inledningsvis redovisas Oskarshamns position i det svenska turistlandskapet utifrån SCB:s inkvarteringsstatistik för perioden 1978–1999. (Inkvarteringsstatistiken startade 1978.) Uppgifterna gäller gästnätter och Oskarshamn jämförs med grannregionen Kalmar/Nybro samt med hela riket. Den geografiska indelningen av landet bygger här på A-regioner, dvs 70 arbetsmarknadsregioner. (Se bilaga 1 och 2). Oskarshamns och Kalmar/Nybro A-regioner har placerats på en ”70-gradig skala” där 1 är bästa position på den turistiska kartan och 70 sista platsen.

(Oskarshamns A-region omfattar utöver Oskarshamns kommun även Mönsterås kommun och Högsby kommun. Kalmar/Nybro A-region omfattar utöver Kalmar och Nybro kommuner även Emmaboda och Torsås kommuner samt Ölandskommunerna Mörbylånga och Borgholm.)

Den samlade bilden för hela perioden 1978–1999 avseende svenska och utländska hotellövernattningar i Sverige visar att Oskarshamn hamnar relativt långt ner på listan över Sveriges A-regioner, 54:e plats. Kalmar/Nybro intar en betydligt starkare position med en tionde plats (av 70).

När det gäller svenska och utländska övernattningar i vandrarhem/stuga placerar sig Oskarshamn på 15:e plats medan Kalmar/Nybro klättrar ytterligare ett par positioner och placerar sig på åttonde plats.

Sammantaget (hotell+vandrarhem/stuga) kommer Oskarshamn på 42:a plats och Kalmar/Nybro på tionde plats. Tyvärr saknas motsvarande statistik på A-region för campingboendet.

Eftersom SCB:s statistik tagits fram löpande kan jämförelser göras mellan olika år och således av utvecklingen över tiden. Jämförelsen nedan avser åren 1978–1980 och 1997–1999.

Oskarshamn har utvecklats bättre på hotellsidan under perioden än Kalmar/Nybro i relativa tal. Oskarshamn placerar sig på 23:e plats för hotellövernattningar medan Kalmar/Nybro belägger 33:e plats. Det bör betonas att jämförelsen avser procentuell utveckling (relativ). Vid låga absoluta tal ger en mindre absolut ökning en större relativ ökning än vid höga absoluta tal.

För vandrarhem/stuga har perioden varit jämförelsevis svag såväl för Oskarshamn (60:e plats) som för Kalmar/Nybro (66:e).

En jämförelse kan göras för campingboendet men då endast på länsnivå. Oskarshamns kommun ingår i Kalmar län som dessutom omfattar kommunerna Borgholm och Mörbylånga på Öland samt Emmaboda, Hultsfred, Högsby, Kalmar, Mönsterås, Nybro, Torsås, Vimmerby och Västervik.

För hela perioden 1978–1999 återfinns Kalmar län på sjunde plats av de 21 länen i Sverige. Utvecklingen över tiden är svagare. Länet hamnar här på 18:e plats (av 21).

Slutsatser som implicit kan dras utifrån SCB-statistiken är att Oskarshamns positiva utveckling på hotellsidan förmodligen förklaras av näringslivsutvecklingen i kommunen och då bland annat av etableringen av kärnkraftverket i Simpevarp med anknytande verksamheter som Äspölaboratoriet, Kapsellaboratoriet och mellanlagret Clab.

I det statistiska underlag som använts ovan (SCB:s statistik) saknas uppgifter om boende hos släkt och vänner, i egna eller bekantas fritidshus, i camping utanför campingplats, i båtutrustning och andra former av icke-kommersiellt boende. Dessa uppgifter finns i konsumentundersökningen TDB, som utgör underlag i den fortsatta redovisningen. Endast svenskars resor i Sverige ingår. (Utländska besökare kommer främst från länder med bilavstånd till Kalmar län, dvs Danmark och Tyskland.)

Inledningsvis utnyttjas den nya regionindelningen i turistregioner. (Se bilaga 3 och 4). Smålandskusten blir då det specifika studieobjektet. (Smålandskusten omfattar Kalmar, Torsås, Oskarshamn, Hultsfred, Vimmerby, Västervik, Högsby och Mönsterås.)

Den studerade perioden är 1990–2002 och alla typer av resor i Sverige ingår (fritidsresor och arbetsresor, övernattningsresor och dagsresor; ej utländska). Antalet turistregioner i Sverige är 42.

När det gäller antalet besökare intar Smålandskusten tionde plats i landet (av 42). Översatt till gästnätter kliver regionen upp i rang och hamnar på sjunde plats.

Det turistiska utfallet kan också mätas i besökare per capita befolkning i besökt region. Här stannar Smålandskusten på 12:e plats. Turismens ekonomiska betydelse är kopplad till de utlägg som besökarna gör i den besökta regionen. Även här intar Smålandskusten 12:e plats. Utläggen per capita befolkning placerar regionen på 14:e plats.

Förändringar över tiden har analyserats utifrån TDB-statistiken på A-regionnivå för det sista decenniet under 1900-talet. Början av 1990-talet jämförs med slutet av decenniet. Jämförelsen avser åren 1990–1992 och 1997–1999. Oskarshamns A-region jämförs med Kalmar/Nybro A-region och hela riket.

1990-talet har utgjort en stark utvecklingsperiod för såväl Kalmar/Nybro som Oskarshamn. Positionen på fritidsresekartan (fritidsresor över natt+över dag) blir tredje plats för Kalmar och 11:e plats för Oskarshamn (av 70).

Utvecklingen på tjänsteresesidan (resor över natt+över dag) ger Oskarshamn en mycket stark position med en sjätte plats. Här stannar Kalmar/Nybro mitt i fältet med en 36:e plats.

Sammantaget för utvecklingen av fritidsresor och tjänsteresor med övernattnings belägger Kalmar/Nybro tredje platsen i landet medan Oskarshamn intar sjunde platsen. Då även dagsresor inräknas, går Oskarshamn förbi Kalmar/Nybro och placerar sig på femte plats strax före grannregionen på sjätte plats.

Slutsatser som kan dras är att turismen spelar en betydande roll i regionen sett i ett nationellt jämförelseperspektiv. Genom regionens geografiska position med begränsad infrastruktur när det gäller fysiska kommunikationer å ena sidan och regionens attraktiva läge ur turistisk synvinkel å den andra sidan framstår besöksnäringen och turism som en avgörande faktor i regionens framtida utveckling.

4.4.2 SKB-statistik

SKB:s egen statistik visar att besökstalen vid de fasta anläggningarna i Oskarshamn ligger relativt stabilt kring 15 000 per år. Uppdelat på anläggning (2004) ser besökartalen ut som följer: Kapsellaboratoriet 2 420, Äspölaboratoriet 10 093, Äspöstigen 343 och Clab 1 251.

4.4.3 Kompletterande telefonintervjuundersökning

I september 2004 genomfördes en telefonintervjuundersökning (av Marknadsfakta i Åre AB på beställning av EBS) med ett slumpmässigt urval svenskar i åldern 15–75 år (518 personer). Kön, ålder och bostadsort (postnummer) registrerades för intervjupersonerna.

En fråga löd: "Har du någon gång besökt Oskarshamn?"

37 procent av landets befolkning (exklusive invånare i Oskarshamns kommun) anger att de någon gång besökt Oskarshamn, dvs mer än en tredjedel av befolkningen. I en tidigare studie (Sahlberg 2001) har samma fråga om svenska befolkningens besök på sex utvalda orter ställts (Hässleholm, Växjö, Skövde, Västerås, Ludvika och Skellefteå). Svaren visar att Hässleholm besökts av 39 procent av Sveriges befolkning, Växjö 55 procent, Skövde 49 procent, Västerås 63 procent, Ludvika 36 procent och Skellefteå 28 procent. Vid den tidigare undersökningen exkluderades inte den egna befolkningen (vilket skedde i Oskarshamnsfallet) varför andelen som besökt orterna blir något högre än vad som annars skulle varit fallet. Oskarshamns siffror ligger således något (1–2 %) för lågt i denna jämförelse.

Centralt belägna platser vid de större vägarna får inte oväntat högst värden medan mindre centralt belägna platser naturligen får färre besök. Skellefteå är ett tydligt exempel på det senare och Västerås på det förra. Generellt illustrerar siffrorna att svenskarna är relativt väl beresta i sitt eget land.

Av de som besökt Oskarshamn har drygt 80 procent gjort det endast på fritiden (fritidsresor). Inte fullt 14 procent har besökt orten endast i tjänsten (tjänsteresor). Närmare sju procent har varit i Oskarshamn såväl privat som i tjänsten.

Svaren antyder att Oskarshamn är ett mer fritidsinriktat besöksmål än genomsnittet för samtliga orter i Sverige. Det är ingen överraskning med tanke på hela regionens (Smålandskusten med Öland) position på den svenska resmålskartan inklusive färjeförbindelserna med Gotland.

De flesta fritidsresenärerna till Oskarshamn kommer från postnummerområden som täcker Smålandskusten i höjd med Oskarshamn och regionerna västerut mot västkusten. Här spelar färjeförbindelserna med Gotland en betydande roll. Stockholmsregionen med delar av Mälardalen intar andra platsen.

Fritidsresandet kompletteras med ett tjänsteresande som främst är kopplat till de stora arbetsgivarna i kommunen. På tjänsteresesidan ligger Stockholmsregionen i topp nära följd av Kalmar-Halmstadsaxeln och Göteborg/Bohuslän.

Det geografiska läget avspeglas tydligt i andelen tillfrågade som besökt Oskarshamn från olika delar av landet. Av befolkningen i postnummerområden västerut från Oskarshamn har 58 procent besökt Oskarshamn, medan andelen tillfrågade från norra Norrland som besökt Oskarshamn stannar vid två procent.

En fråga löd: "Hur länge besökte du Oskarshamn?" (Senaste besöket)

Nästan två tredjedelar av de besök som angetts av respondenterna har karaktären av genomfartsturism, dvs man har stannat en halv dag eller mindre (utan övernattnings). Ytterligare 13 procent är dagsbesök (mer än halvdag). Nio procent har gjort en övernattnings medan 16 procent gjort två eller flera övernattnings. Tyvärr är det inte möjligt att avgöra vilken typ av genomfartsturism som avses. Färjetrafiken till Gotland torde utgöra en viktig del.

4.4.4 Intervjuundersökning med hotell

I december 2004 genomfördes intervjuer med ledningsfunktioner inom hotellnäringen i Oskarshamn. Antalet hotell är begränsat (en handfull) vilket således även gäller för antalet intervjuer. Resultaten visar följande:

(Av sekretesskäl redovisas svaren i sammandrag och inte hotell för hotell.)

Mellan 70 och 90 procent av hotellgästerna i Oskarshamn är tjänsteresenärer

Runt tio procent av besökarna kommer från utlandet. De två dominerande besöksmålen för tjänsteresenärerna är OKG/SKB och Scania.

Intervjusvaren visar vidare att utvecklingen av besök i tjänsten över tiden är nära kopplade till näringslivsutvecklingen (nya investeringar respektive avveckling av verksamhet i regionen). Utländska studiegrupper till SKB anges även som besökarkategori.

Utvecklingen av besök på fritiden har över tiden starkt påverkats av Gotlandstrafiken (många bokar hotell i Oskarshamn i anslutning till färjeöverfarten till Gotland) och upplevelseindustrins framväxt, bland annat Astrid Lindgrens värld i Vimmerby (besökare bor billigare i Oskarshamn vid besök på till exempel Astrid Lindgrens värld). SKB:s bussturer med besökare från Östhammar har också betydelse.

Intervjuerna visar att inställningen till ett djupförvar i Oskarshamn enhälligt är mycket positiv från hotellnäringens sida. En sådan investering skulle stärka näringen i regionen menar man. Några negativa synpunkter har inte framförts. Vissa förberedelser för en ökad aktivitet på tjänsteresesisidan pågår inom hotellsektorn.

4.4.5 Analys av Oskarshamns image i ett nationellt perspektiv

I följande avsnitt behandlas Oskarshamns image studerad genom bland annat regionens exponering i riksmidia.

Studien av Oskarshamns image baseras på underlagsmaterial från tidigare undersökningar kompletterat med en ny mediastudie och ny telefonintervjuundersökning (samma som ovan).

Presentationen inleds med en kortfattad genomgång av resultaten från tidigare undersökningar av image.

ETOUR-undersökning

År 1999 genomförde ETOUR (European Tourism Research Institute) en telefonintervjuundersökning med 1 000 slumpmässigt utvalda (riksrepresentativt urval) svenskar i åldern 15–74 år. Intervjupersonerna ombads namnge en attraktion utanför det egna hemlandet och en attraktion i det egna hemlandet som man skulle rekommendera en utländsk gäst ett besöka. Syftet var att kartlägga vad som intar de starkaste positionerna på svenskarnas mentala karta. Med attraktion avsågs i den aktuella undersökningen sevärdheter som byggnadsverk, temapark, museum och liknande. Fjäll, skärgårdar, midnattssol, norrsken eller festivaler ingick inte i undersökningen. Attraktioner som är skapade av människan spelar ofta en central roll i en plats image. Paris förknippas till exempel med Eiffeltornet, Egypten med pyramiderna och Australien med Sydneyoperan.

Tabell 4-1. Redovisning av vilka svenska attraktioner som får högsta värden som besöksmål när svenskarna väljer en attraktion utanför sitt eget hemlän. Flest träffar = index 100.

Liseberg	100
Kungliga slottet	73
Skansen	55
Globen	40
Regalskeppet Vasa	40
Gamla stan	39
Ishotellet/IceHotel	36
Kolmården	34
Öresundsbron	26
Gröna Lund	16
Höga Kustenbron	16

Nöjesparken Liseberg i Göteborg intar första platsen på svenskarnas mentala karta över attraktioner. Efter Liseberg följer fem attraktioner i Stockholm (Kungliga Slottet, Skansen, Globen, Regalskeppet Vasa, Gamla stan).

Intressant att konstatera är att flera nytillskott på den svenska arenan uppmärksammas och placerar sig på 10-i-topp-listan som Ishotellet/IceHotel i Jukkasjärvi, Öresundsbron och Höga Kustenbron.

Kolmårdens djurpark utanför Norrköping och nöjesfältet Gröna Lund i Stockholm ligger också på 10-i-topp-listan.

Sammansättningen av utvalda attraktioner pekar på att upplevelseinnehållet spelar en viktig roll men att även den historiska och fysiska dimensionen har ett betydande attraktionsvärde. En indelning av attraktionerna i några kategorier visar att sex stycken kan karakteriseras som upplevelseanläggningar, två stycken som historiska byggnadsverk och tre som moderna byggnadsverk. (Se vidare bilaga 7).

Nedan redovisas en studie av svenskars syn på Kalmar län /3/. Undersökningen omfattar intervjuer med ett riksrepresentativt urval av män och kvinnor i åldern 15–75 år. Urvalsstorleken är 500 kompletta intervjuer. Intervjuerna genomfördes vecka 7 år 2004. Resultaten visar följande:

”Generellt sett så associerar de flesta svenskar regionens kommuner till positiva företeelser ...”. ”Ett tecken på att regionen har stärkt sin plats i svenskens medvetande är det faktum att antalet ’Vet ej’-svar i associeringsfrågan minskat hos samtliga kommuner.” (Jämfört med samma undersökning år 2000, författarens anmärkning.)

”Redan förra undersökningen visade att svenskarnas intresse för att gästa regionens besöksmål och musikevenemang var stort. Det intresset har nu ökat.”

”Hela 80 procent av alla svenskar känner till minst sex av regionens besöksmål!”

Tabell 4-2. Redovisning av de attraktioner som fick flest träffar (över 200) på frågan om vad man kommer att tänka på när man hör namnen på olika orter inom Kalmar län är följande:

Hultsfredsfestivalen	459
Astrid Lindgrens värld	450
Glasbruk/kristall	292
Sommar/solparadis/semester	217
Kalmar slott	210
Ölandsbron	210

(maximalt antal möjliga träffar är 500)

Bilden liknar resultaten från ovan redovisade ETOUR-studie. Upplevelseanläggning/ evenemang, speciella miljöer och byggnadsverk delar på de sex platserna.

Tabell 4-3. Redovisning av de fem vanligaste associationerna till Oskarshamn.

Kärnkraftverk	145
Gotlandsfärja	87
Hamnstad/färjeläge	58
Döderhultaren/museet	29
Småindustri	22

Oskarshamn avviker från tidigare mönster i så måtto att fyra av fem objekt har med infrastruktur och näringsliv att göra och endast ett kopplas till en mer utpräglad besöksanläggning (museum).

Ny Oskarshamnsstudie – imageundersökning i september 2004

En ny undersökning genomfördes under fyra dagar i september 2004 (27 september till 30 september 2004) av Marknadsfakta i Åre AB på uppdrag av EBS Invent. 518 slumpmässigt utvalda svenskar telefonintervjuades och besvarade fem frågor. Kön, ålder och bostadsort (postnummer) registrerades också för intervjupersonerna. Nedan redovisas svaren på frågorna.

Känner du till eller har du hört talas om Oskarshamn (orten)?

47 procent av Sveriges befolkning känner till Oskarshamn mycket väl eller till en del. 50 procent har hört talas om Oskarshamn men känner inte till något om orten. Tre procent säger sig aldrig hört talas om Oskarshamn. Drygt hälften av befolkningen saknar således information om var orten Oskarshamn ligger geografiskt eller vad som karakteriserar ortens natur, kultur och näringsliv.

Skillnaderna mellan olika landsdelar är betydande. Andelen som känner till Oskarshamn mycket väl eller till en del blir 70 procent av befolkningen i postnummerområde 500 och uppåt, vilket täcker Smålandskusten i höjd med Oskarshamn och regionerna västerut mot Västkusten. I området söder om detta (från Kalmar till Halmstad) är andelen 68 procent medan knappt en tredjedel (31 procent) av befolkningen i norra Norrland känner till Oskarshamn.

Vad kommer du spontant att tänka på när jag nämner orten Oskarshamn?

Frågan gäller personer som svarat ja på förra frågan (502 ip). 29 procent anger kärnkraft, 16 procent hamnstad/färjeläge, 15 procent färjetrafiken på Gotland och Öland, sju procent bekanta/släkt/fritidshus och tre procent ishockey. (Döderhultaren 2,8 procent) Slår vi ihop hamnstad/färjeläge och färjetrafiken på Gotland blir ”kustfaktorn” något viktigare än kärnkraften. 19 procent (var femte respondent) kan inte ange något att associera till.

Resultatet överensstämmer väl med Regionförbundets tidigare studie. Även här anger 29 procent kärnkraft. 17 procent nämner Gotlandstrafiken, 12 procent hamnstad/färjeläge, sex procent Döderhultaren/museet och fyra procent småindustri. 21 procent säger ’Vet ej’.

Hur intressant tycker du att det skulle vara att besöka Oskarshamn igen? (Till de som varit i Oskarshamn.)

Här hade de intervjuade personerna en tiogradig skala att välja utifrån där 10 är ”Mycket intressant” och 1 är ”Inte alls intressant”. Genomsnittet för de 180 personer som besvarade frågan blev 4,4 – alltså något under medianen 5,5.

Hur intressant tycker du att det skulle vara att besöka Oskarshamn som resmål? (Till de som aldrig besökt Oskarshamn.)

De som aldrig besökt Oskarshamn har en mindre positiv inställning till ett besök än de som tidigare varit där. Genomsnittsvärdet för de 322 personer som besvarade frågan stannar på 3,1. Andra undersökningar visar att attityderna till en plats är mer positiva om man besökt platsen än om man inte gjort det. Denna iakttagelse får således ytterligare stöd i föreliggande studie.

Lokalbefolkningens syn på sin egen kommun har undersökts i rubricerade studie. Några av Oskarshamnsbornas attityder till hemorten

- positivt med närhet till hav och natur,
- staden för liten, saknas tillräckligt med fritidsanläggningar och uteställen,
- behövs större satsning på ungdomar,
- trivs bra med att bo i kommunen och rekommenderar andra att bosätta sig där,
- arrangemang är viktiga för kommunen för att locka mer folk och göra kommunen synlig på kartan /10/.

Tabell 4-4. En jämförelse mellan den genomförda imagestudien och Regionförbundets positioneringsstudie.

	EBS Event	Regionförbundet
Kärnkraft	29 %	29 %
Gotlandsfärja	15 %	17 %
Hamnstad/färjeläge	16 %	12 %
Döderhultaren	2,8 %	6 %
Småindustri		4 %
Bekanta/fritidshus	7 %	
Ishockey	3 %	
Vet ej	19 %	21 %

En grannkommuns syn på den kärntekniska verksamheten i Oskarshamn har kartlagts i Hultfredsstudien /9/. Resultaten från den omfattande studien kan sammanfattas i citatet nedan.

”Generellt kan sägas att de utflyttade från Hultsfred i princip är opåverkade av den hit-tillsvarande kärntekniska verksamheten i Oskarshamn.” Svaren visar att den kärntekniska verksamheten i Oskarshamn inte påverkar viljan att flytta tillbaka till Hultsfred. /9/.

Resultaten från Observerstudien analys av mediebild/ bevakningen av Oskarshamn, såväl med inriktning på den kärntekniska verksamheten i kommunen som på kommunen ur ett mer generellt perspektiv, redovisas nedan. /11/.

”I ett tio år långt perspektiv kan man säga att mediebild/ bevakningen av slutförvarsfrågan har avdramatiserats.” /11/.

”Mediebild/ bevakningen av kärnavfallsfrågan kan beskrivas som mycket lokal ... Nationellt spridda medier eller storstadsmedier har haft ett mer sporadiskt intresse för frågan.” /11/.

Inom ramen för denna utredning har en medieanalys genomförts /14/. Analysen i sin helhet finns i bilaga 6. Syftet med denna undersökning är att få ett komplement till Observers studie där endast de kärntekniska frågorna behandlas. Vidare har syftet varit att jämföra mediebevakningen av ”kärntekniska” kommuner med bevakningen av andra svenska kommuner av jämförbar storlek och med lokalisering i södra delen av landet.

Undersökningen är genomförd utifrån Affärsdatas databas för åren 1992, 1995, 1998, 2001 och 2004. För år 2004 avses perioden 1 januari till 15 oktober. I Affärsdatas databas ingår nationella medier (dagstidningar), TT, viss lokal dagspress, affärstidningar, Nyhetsbyrå Direkt m fl.

Medieinformationen har delats in i fem områden: allmänt, näringsliv, kärnteknisk verksamhet, kultur/nöje och sport.

Studien visar inte oväntat att kärntekniska frågor behandlats frekvent i bevakningen av Oskarshamn. 28 procent av samtliga artiklar har koppling till den kärntekniska verksamheten. Intressant att konstatera är den nära överensstämmelsen med svenska folkets associationer rörande Oskarshamn (29 procent kärnteknik). Den andra kärntekniska kommunen, Östhammar, uppvisar inte samma dominans för kärntekniska frågor i medierna (10 procent). Åren 1995 och 2004 ökar dock antalet artiklar här i samband med slutförvarsutredningen /14/.

Allmänna artiklar belägger första platsen i samtliga kommuner utom Karlshamn där Näringsliv intar ledarposition och Allmänt kommer på andra plats. I Östhammar placerar sig Näringsliv som nummer två medan Sport belägger andra platsen i Vänersborg (bandy). Den kärntekniska verksamheten intar andra platsen i Oskarshamn /14/.

När det gäller bilden av den kärntekniska verksamheten i Oskarshamn har framställningen i medierna under perioden förändrats i en mer ”neutral” riktning. /11, 14/.

5 Resultat

Statistiken pekar på en avgjort positiv utveckling för besöksnäringen i Oskarshamn under sista decenniet av 1900-talet. Näringslivet i Oskarshamn har attraherat en växande skara besökare. Hamn/färjeverksamheten har starkt bidragit till ett ökande antal fritidsresenärer på korttidsbesök. Oskarshamns image förefaller stabil i ett nationellt perspektiv samtidigt som de kärntekniska frågorna hanteras på ett mer neutralt sätt i riksmedierna.

Fas 2

Syftet med fas 2 har varit att forma och analysera förslag till utvecklingsprojekt med eller utan ett djupförvar i Oskarshamn. Speciell vikt har lagts vid att förslagen ska harmonisera med de utvecklingsplaner som fastlagts av Oskarshamns kommun och Regionförbundet i Kalmar län. Resultaten från fas 1 har underlättat prioriteringsbedömningen av styrkan i olika projekt då resultaten i fas 1 stämmer väl överens med inriktningen i nämnda utvecklingsplaner.

Tyngdpunkten ligger på två huvudfaktorer – Oskarshamns lokalisering vid kusten och Oskarshamns historiska koppling till kärnteknisk verksamhet. Den senare faktorn har spelat en avgörande roll vid kommunens val av ”varumärke” – Kommunen med energi. Till detta kan läggas området ”landsbygdsutveckling” som utgör en återkommande punkt i strategidokument och i framtidsdiskussioner.

Kust, energi och landsbygdsutveckling blir således kärnbegrepp i fas 2.

5.1 Bakgrundsdokument

Utvecklingsprogram för lokal tillväxt 2005–2007 med utblick mot 2010-talet. /1/.

”Programmet är tänkt att fungera både som en strategi som pekar ut färdriktningen och en plan som pekar på mål, åtgärder och aktörer för genomförande.” /1/.

”Visionen i tillväxt- och utvecklingsarbetet har formulerats som ett sätt att ’ladda’ vårt varumärke med önskvärda begrepp.”

”Utvecklingen i Östersjöregionen innebär att Kalmar läns strategiska läge har förändrats radikalt. Vi finns numera i en av Europas, kanske världens, stora tillväxtregioner. Inte minst Oskarshamns kommun kan med sitt läge och sin välutvecklade hamn utgöra en spjutspets i ansträngningarna att tillvarata detta förhållande för att stimulera utveckling och tillväxt.” /6/.

Varumärket ’Oskarshamn – kommunen med energi’ bygger på ”mycket hög kunskap och speciell kompetens inom energiområdet” vilket går att utveckla till ”ett ledande så kallat kluster”. /1/.

”Kalmar län har en ledande position inom svensk upplevelsenäring med goda förutsättningar att bli en av Europas starkaste inom området.” ”Mål: förstärka kopplingen mellan varumärket ’Kommunen med energi’ och upplevelsenäringen.” /1/.

”Öppna kustnära områden för bebyggelse ... mer flexibelt synsätt på strandskyddsbestämmelserna ... låta Misterhults socken bli försöksområde för strandnära boende.” /1/.

Förstudie till ett ”science center (upplevelsecentrum) i kommunen med utgångspunkt i energi och ljus”. /1/.

” ’Omvärlden’ och de som jobbar på arbetsplatser i socknen anser inte att Misterhults socken i tillräckligt stor utsträckning är attraktivt som ett boendialternativ. Socken måste således stärka sin attraktivitet för att bli ett boende-fritidsalternativ och öka utbudet av boendemöjligheter.” /5/.

”Tillgången till framförallt villor och attraktiva tomter i Misterhults socken är begränsad.” /15/.

5.2 Utvecklingsområden

Nedan redovisas okommenterat föreslagna projekt som förts fram i diskussioner/seminarier under utredningsarbetet med inriktning på besöksnäringen.

Projekten samlas under rubrikerna kust, energi och landsbygdsutveckling. Resultat av utvärderings- och prioriteringsdiskussionerna redovisas efter listningen av projekten.

Under rubriken **kust** återfinns bland annat följande projekt:

Båtturism.

Båtluffning i skärgården.

Fler båtturer ut i skärgården.

Kanot- och kajakcenter.

Kanotleder med övernattningsmöjligheter.

Fisketurism.

Sälsafari.

Hamn på Blå jungfrun.

Paket tillsammans med Gotland och etablerade besöksmål i norra länet.

Översyn av strandskyddslagen för permanent- och fritidsbebyggelse.

Exempel på projekt under rubriken **energi** är följande:

”spa-akvarium” med kylvattenuppvärmning,

växthus med kylvattenuppvärmning,

fritidshus/by(ar) med kylvattenuppvärmning,

permanentbebyggelse med kylvattenuppvärmning,

Science center med tema energi,

Internationell arkitektävling om utformning av överjordsanläggning (djupförvar).

Under rubriken **landsbygdsutveckling** har bland annat följande projektområden registrerats:

Ekoturism.

Cykelturism.

Fiskerökerier.

Gårdsbutiker.

Bo på lantgård.

Fabriksförsäljning.

Stenhuggeri.

Konsertanläggning (stenbrott).

Snäckedal Misterhult, historisk miljö (bronsålder).

Det har inte ingått i uppdraget till föreliggande utredning att närmare precisera förutsättningar för och effekter av de olika typer av projektidéer och förslag som framkommit under arbetets gång. Om och när detta ska göras är det lämpligt att följande steg ingår i arbetet.

- Presentation av projektidé.
- Genomgång av förutsättningar för genomförande av respektive projektidé (initiativtagare, entreprenörer, organisation, kapitalbehov, investerare, tidsplan, lokalisering, omvärldsrelationer, kritiska framgångsfaktorer).
- Beskrivning av effekter på besöksnäring och image vid full drift av projekt (intäkter/kostnader, arbetsmarknad/sysselsättning, infrastruktur/kommunikationer, bosättning/bebyggelse, miljö, image/identitet, omvärldsberoende/trender/kluster).

En mall för ett sådant arbete har utarbetats inom ramen för föreliggande utredning. Mallen har använts som test under fas 2. Bilaga 5.

5.3 Utvärdering

Befintliga strategidokument och de projektidéer som diskuterats inom utsedd arbetsgrupp samt de seminarier som genomförts med representanter för Kalmarregionen, Oskarshamnsregionen och Misterhults socken visar på en betydande enighet i bedömningarna om vilka insatser som kan ge de mest positiva långsiktiga effekterna för hela området, från lokal till regional nivå. En koncentration på ett större utvecklingsprojekt byggt på det kylvatten som genereras av kärnkraftverket i Simpevarp har fått det starkaste stödet. Det gäller såväl med som utan ett slutförvar. Kopplingen till ett slutförvar är mindre uppenbar men här finns energitekniska aspekter där ett slutförvar kan förstärka resultatet av den föreslagna satsningen i regionens framtida utveckling.

Utredningsarbetet visar vidare att en samlad satsning på ett större utvecklingsprojekt skapar goda förutsättningar för positiva spin-off-effekter inom flera områden av näringsliv, förvaltning och forskning/utbildning.

Intresset för kylvattenenergin/tekniken är ingenting nytt men det har vuxit i och med att kärnkraftsfrågorna har ändrat karaktär sedan starten på 1970-talet och fått nytt fokus bland annat genom den globala växthusproblematiken. Samtidigt har oron för olyckor med radioaktiva utsläpp minskat.

Det föreslagna utvecklingsprojektet bygger på en tydlig miljöprofil, långsiktig ekonomisk bärighet och internationell konkurrenskraft. Regionens unika position och komparativa fördelar förstärks. En styrka är att de anläggningar som ingår i ”kylvattenprojektet” inte kan flyttas till någon annan del av världen. Däremot kan kunskap och teknik exporteras till andra länder. Projektet följer Oskarshamns kommuns strategiplan byggd på ”energi, ljus och kust-/landsbygdsutveckling”.

Stommen i projektet är således att på olika sätt utnyttja den resurs som kylvattnet från kärnkraftsanläggningen i Simpevarp utgör. Ett stort antal idéer har presenterats över tiden och nedan redovisas det som kommit fram i utredningen.

Inom turism/besöksnäringen

En internationellt unik spa- och akvarieanläggning (med olika klimatzoner) byggs i ett kust-baserat läge för tillvaratagande av kylvatten från Simpevarp. Anläggningen blir en megaattraktion som attraherar besökare från regionen, hela riket och den internationella marknaden. I anslutning till denna attraktion förläggs en ”vattenbaserad” konferensanläggning och ett spa-hotell. Till spa/akvarieanläggningen lokaliseras ett science center med nischad högskoleutbildning och forskning samt ett besökscenter för kunskaps- och upplevelsebesökare.

Besökscentret/science center kan inrymma ett Museum of Light. Museet speglar ljusets historiska betydelse för människan i vardagslivet, arbetslivet, i ekonomin, i konsten, musiken, kulturen och religionen. Ett ljusmuseum blir unikt i världen. (Sökningar på Internet har inte gett någon information om ljusmuseer på andra ställen.)

Ett projekt under namnet ”Tidsresan” har lanserats där utvecklingen från bronsåldern (fornlämningar i Snäckedal) till morgondagens samhälle (energisystem m m) presenteras för besökare. (Sträcks tidsaxeln ut ytterligare kan en utställning skapas under rubriken ”Från Big Bang till Misterhult”). Även detta projekt kan förverkligas inom ramen för ett besökscenter/science center. Hela anläggningen blir därutöver stommen i olika kustaktiviteter som kanotpaddling, dykning m m.

Till centret kan kylvattenuppvärmd/a fritidsby/fritidsbostäder uppföras i i strandnära lägen och bli en efterfrågad produkt i regionens utbud nationellt och internationellt.

Övrigt näringsliv

Tillgången på kylvatten kan också tas till vara genom växthus för odling av grönsaker, prydnadsväxter, blommor m m. Detta utvecklas till en specialitet i regionen.

Spin-off-effekter inom övrigt näringsliv blir betydande. Se EuroFutures Spin-off-utredning (SKB R-05-30). /4/.

Samhälle

Satsningen på ”kylvattenteknologin” skapar underlag för utökad service, permanentbostäder, kulturevenemang etc som understödjer såväl landsbygds- som tätortsutveckling.

Övrigt

Ytterligare förslag som diskuterats är en internationell arkitektävling avseende den överjordsanläggning som blir aktuell vid ett slutförvar. En sådan anläggning skulle kunna bli en unik internationell sevärdhet.

Förslag har också framförts om ”målning/utsmyckning” av befintliga kärnkraftsblock. Till exempel kan konstnärer (gärna även internationellt kända konstnärer) inbjudas att med målningar och/eller ljusinstallationer spegla landskapet runt Simpevarp på ett sätt som får anläggningen att smälta in i landskapet på ett naturligt sätt (kamouflage) men också utnyttja ytorna för spektakulära ljusspel.

I diskussionerna har nämnts de goda förutsättningarna att utveckla samarbetet med Gotland inom forskning kring den marina miljön men också inom arkeologisk forskning. Science center och akvarium bildar en bas för detta samarbete. Vidare kommer samarbetet med grannkommunerna till Oskarshamn att förstärkas.

I ett kommande utredningsarbete bör den värme som genereras i Clab och i ett slutförvar tas med i diskussionerna.

Synpunkter på imagefrågorna slutligen har baserats på vikten av att lyfta fram slutförvarsfrågan utifrån ett allsidigt perspektiv, inte minst möjligheterna till utveckling vid ett slutförvar inklusive det unika arbete som ligger bakom hela slutförvarsprojektet. Projektet kan ur ett kompetensutvecklings- och investeringsperspektiv jämföras med rymdprojekt som Apolloprojektet. Processen är väl lämpad för utställnings-/seminarie-/konferensverksamhet i anslutning till science center.

Internationella erfarenheter bör (om sådana kan inhämtas) ingå i ett fortsatt planeringsarbete. I föreliggande utredning har det inte varit möjligt att närmare undersöka den internationella utvecklingen. En sökning på Internet rörande information från Carlsbad i USA (som påstås ligga långt framme när det gäller kopplingen mellan besöksnäringen och ett slutförvar) har inte givit något konkret resultat.

Behovet av att skapa en kraftfull utvecklingsgrupp med representanter för län, kommun, socken, näringsliv och forskning/utveckling har betonats i diskussionerna. Göteborgsmodellen har anförts som ett bra exempel på långsiktig strategisk planering. (Göteborgs stad tilldelades turistdelegationens Stora Turismpris vid turistmässan i Göteborg 2005.) En första uppgift för en sådan utvecklingsgrupp blir att närmare precisera förutsättningarna för ett förverkligande av kanske landets, nationellt och internationellt, mest unika och uppmärksammade projekt.

6 Slutsatser och diskussion

Besöksnäringen i Oskarshamn har tillförts ett betydande underlag på tjänsteresidan genom den kärntekniska verksamhet som byggts upp under de senaste decennierna. Även övrig näringslivsutveckling, bland annat Scaniaanläggningen, har haft stor betydelse. Färjeförbindelserna med Gotland och upplevelseindustrin i Kalmar län är den andra större tillväxtmotorn i det turistiska systemet framför allt på fritidsresesidan.

Oskarshamns image är nära kopplad till den kärntekniska verksamheten i kommunen. Det gäller både i den allmänna opinionen och i medierna. Attityderna till kärnverksamheten är varken utpräglat negativa eller positiva.

I den allmänna opinionen ger det kustnära läget med färjeförbindelser ett lika stort utslag som den kärntekniska verksamheten. Även i den lokala opinionen framförs kust och hav som en central positiv faktor.

Projektet Spin-off-effekter som drivs av EuroFutures på uppdrag av SKB innehåller frågeställningar av intresse och betydelse för den slutliga tolkningen av resultaten rörande utvecklingen av besöksnäringen/turismen och regionens image.

Nära anknytning till imagefrågorna har det av SKB finansierade forskningsprojektet Attityder till slutförvar av använt kärnbränsle. Lennart Sjöberg, Centrum för riskforskning, Handelshögskolan, Stockholm. Tidigare attitydstudier från Malå och Storuman avviker resultatmässigt markant från de resultat som framkommit i föreliggande utredning. De negativa lokala opinionerna i de norrländska kommunerna kan jämföras med de positiva attityderna i Oskarshamn. /13/. Handelshögskolans pågående forskning bör kunna generera djupare kunskap om vad skillnaderna i attityder kan hänföras till.

Besöksnäringens/turismens framtida utveckling i regionen hänger nära samman med de insatser som görs för att attrahera besökare, dvs insatser för att förstärka attraktionskraften i regionen. Konkurrensen på den nationella och internationella marknaden är skarp.

Det ömsesidiga beroendet mellan attraktion och tillgänglighet (kommunikationer) innebär att stärkt attraktionskraft skapar underlag för förbättrad tillgänglighet i en positiv spiral. Motsatsen sänkt attraktionskraft med försämrad tillgänglighet gäller också. På lång sikt är huvudfrågan hur man skapar och förstärker en positiv spiral.

Den strategi som fått starkast stöd från det nätverk som deltagit i utredningsarbetet (företag, organisationer, myndigheter, allmänhet) bygger på tillvaratagande av kylvattenresurser i olika former. Här finns en unik långsiktig tillgång till energi i ett attraktivt kustbaserat läge i en historiskt intressant landsbygd. Mycket talar för att utnyttjandet av denna resurs kan innebära skillnaden mellan stagnation och tillväxt.

Referenser

- /1/ **Oskarshamns kommun, 2004.** Oskarshamn – ”Kommunen med energi”. Utvecklingsprogram för lokal tillväxt 2005–2007 med utblick mot 2010-talet. Fastställt av kommunfullmäktige 16 augusti 2004.
- /2/ **RESURS AB, 2002.** Ekonomiska och sysselsättningmässiga effekter av turismen, OSKARSHAMNS KOMMUN 2002 inklusive åren 1997 och 2000.
- /3/ **Regionförbundet i Kalmar län, 2004.** Hur ser omvärldens bild av Kalmar län ut 2004? En positioneringsundersökning kring en av Sveriges främsta besöksregioner.
- /4/ **Fredriksson C, Euro Futures AB, 2005.** Spin-off-effekter av ett slutförvar i Oskarshamn – en möjlighetsskapande framtidsanalys. SKB R-05-30. Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /5/ **Björne S, 2004.** EuroFutures Utvecklingsplan för Misterhult, Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /6/ **RUPEN III Regionförbundet i Kalmar län, 2003.** Nya vägar mot framtiden. Regionalt utvecklingsprogram för Kalmar län.
- /7/ **Nordblom C-J, Foghagen C, 1998.** Förstudie Oskarshamn. Turismen i Oskarshamn med eller utan djupförvar. Högskolan i Kalmar. Institutionen för samhällsvetenskap med ekonomi, Kulturgeografi. SKB R-98-51. Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /8/ **Inregia AB, 1998.** Förstudie Oskarshamn. Djupförvar i Oskarshamn – socioekonomiska konsekvenser. SKB R-98-46. Svenska Kärnbränslehantering AB.
- /9/ **Björne S, Lundgren H, EuroFutures AB, 2001.** Utflyttarna – vad tycker de om Hultfreds kommun? En studie av utflyttade personers attityder till Hultfreds kommun och deras vilja att flytta tillbaka. SKB R-01-47. Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /10/ **SKILL Studentkompetens AB, 2004.** Oskarshamns kommun. Attitydkartläggning.
- /11/ **Observer Sverige AB, 2003.** Kärnavfallsfrågan i medierna under förstudieperioden 1992–2002. SKB R-03-14. Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /12/ **Björne S, Sandberg M, Sahlberg B 1999.** Turism och besöksnäring i Tierp. Hot och möjligheter med ett djupförvar av använt kärnbränsle. EuroFutures AB, EBS Invent AB. SKB R-99-47. Svensk Kärnbränslehantering AB.
- /13/ **Sjölander A, 2004.** Kärnproblem. Opinionsbildning i kärnavfallsdiskursen i Malå. Annika, Umeå universitet, Medier och kommunikation 7.
- /14/ **EuroFutures AB, 2004.** Medieanalys av Oskarshamns kommun i jämförelse med Östhammar, Karlshamn samt Vänersborgs kommun.

Karta över Sveriges kommuner

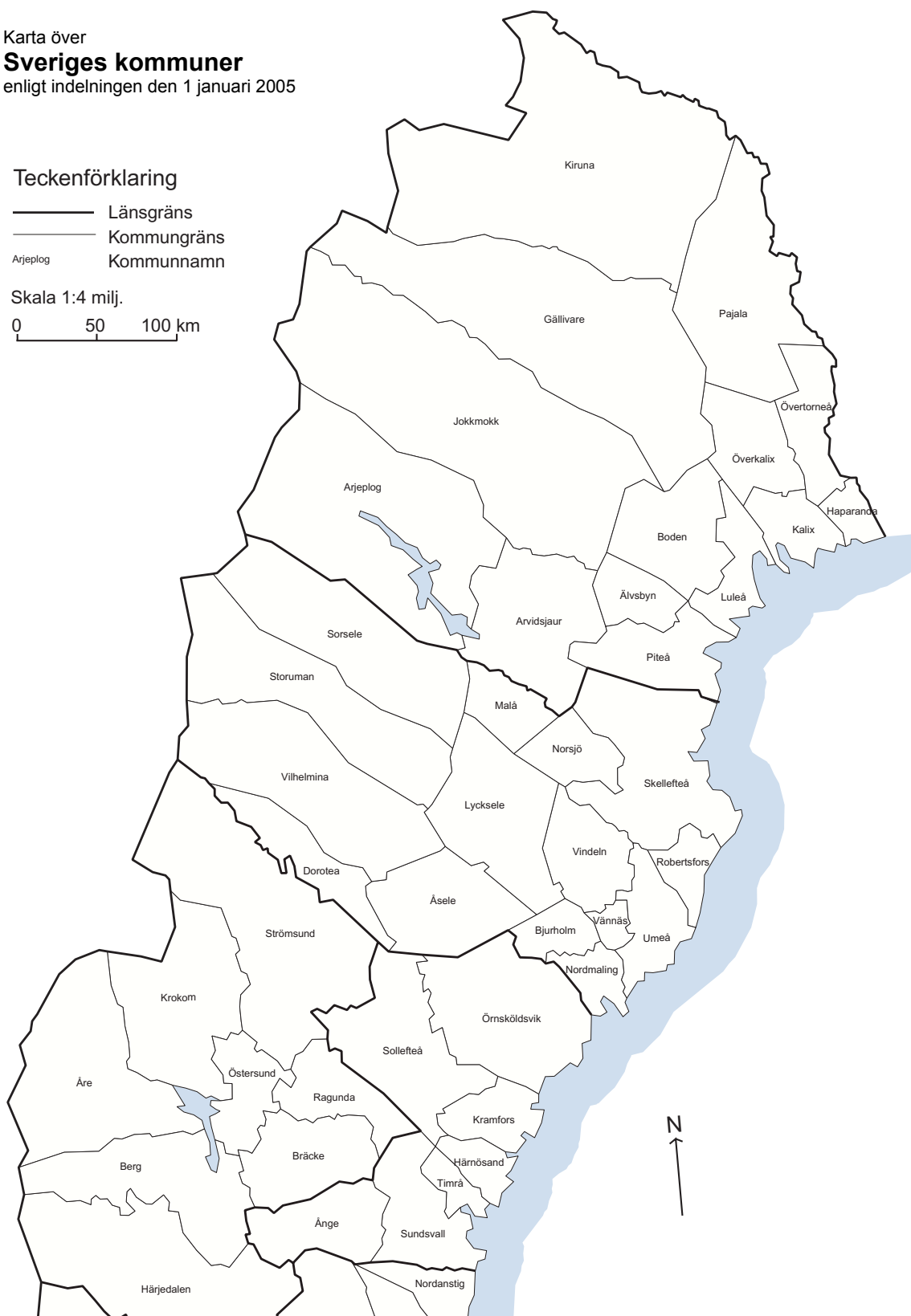
Karta över
Sveriges kommuner
enligt indelningen den 1 januari 2005

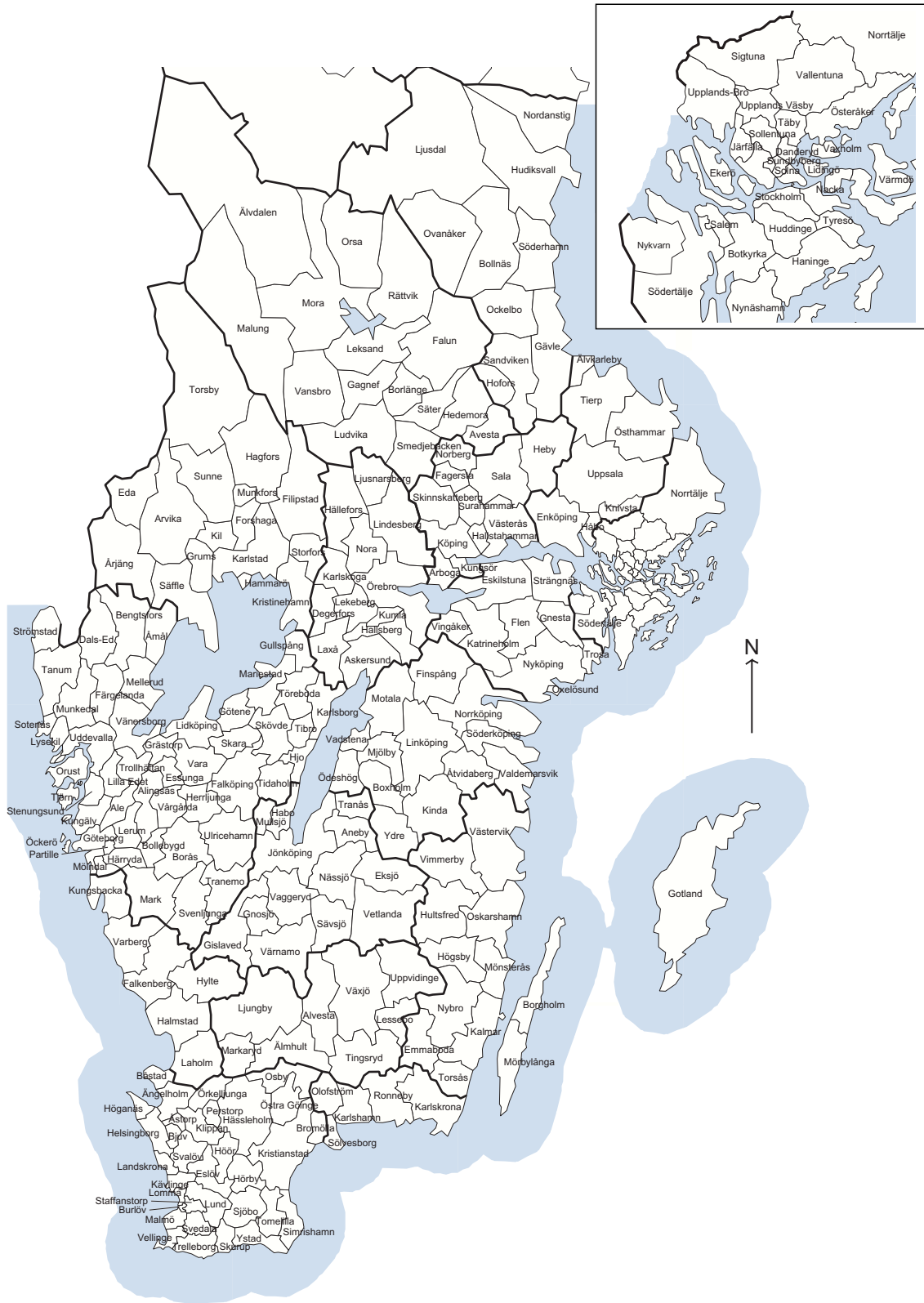
Teckenförklaring

- Länsgrens
- Kommungräns
- Arjeplog Kommunnamn

Skala 1:4 milj.

0 50 100 km





2. Kommuner i kodnummerordning 2005

www.scb.se

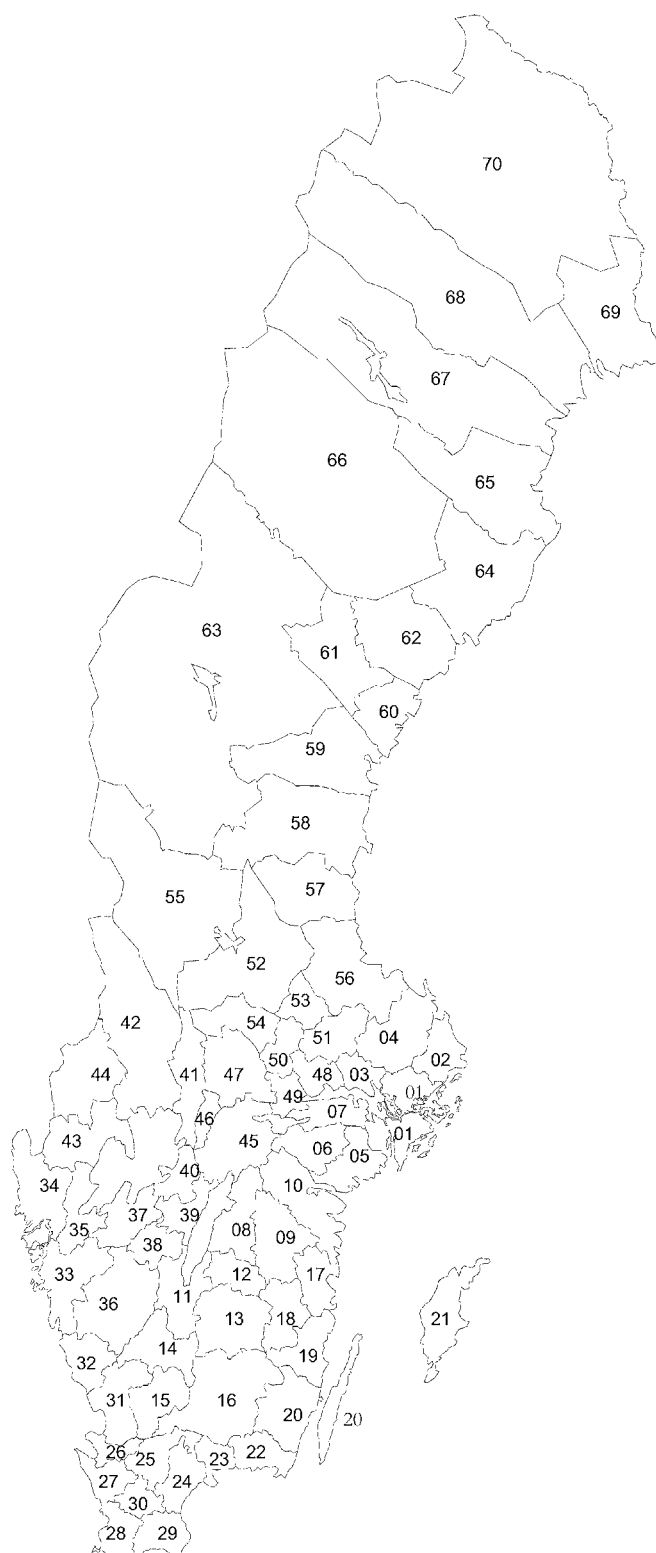
01	Stockholms län	06	Jönköpings län	1267	Höör
0114	Upplands Väsby	0604	Aneby	1270	Tomelilla
0115	Vallentuna	0617	Gnosjö	1272	Bromölla
0117	Österåker	0642	Mullsjö	1273	Osby
0120	Värmdö	0643	Habo	1275	Perstorp
0123	Järfälla	0662	Gislaved	1276	Klippan
0125	Ekerö	0665	Vaggeryd	1277	Åstorp
0126	Huddinge	0680	Jönköping	1278	Båstad
0127	Botkyrka	0682	Nässjö	1280	Malmö
0128	Salem	0683	Värnamo	1281	Lund
0136	Haninge	0684	Sävsjö	1282	Landskrona
0138	Tyresö	0685	Vetlanda	1283	Helsingborg
0139	Upplands-Bro	0686	Eksjö	1284	Höganäs
0140	Nykvarn	0687	Tranås	1285	Eslöv
0160	Täby	07	Kronobergs län	1286	Ystad
0162	Danderyd	0760	Uppvidinge	1287	Trelleborg
0163	Sollentuna	0761	Lessebo	1290	Kristianstad
0180	Stockholm	0763	Tingsryd	1291	Simrishamn
0181	Södertälje	0764	Alvesta	1292	Ängelholm
0182	Nacka	0765	Älmhult	1293	Hässleholm
0183	Sundbyberg	0767	Markaryd	13	Hallands län
0184	Solna	0780	Växjö	1315	Hylte
0186	Lidingö	0781	Ljungby	1380	Halmstad
0187	Vaxholm	08	Kalmar län	1381	Laholm
0188	Norrtälje	0821	Högsby	1382	Falkenberg
0191	Sigtuna	0834	Torsås	1383	Varberg
0192	Nynäshamn	0840	Mörbylånga	1384	Kungsbacka
03	Uppsala län	0860	Hultsfred	14	Västra Götalands län
0305	Håbo	0861	Mönsterås	1401	Härreda
0319	Älvkarleby	0862	Emmaboda	1402	Partille
0330	Knivsta	0880	Kalmar	1407	Öckerö
0360	Tierp	0881	Nybro	1415	Stenungsund
0380	Uppsala	0882	Oskarshamn	1419	Tjörn
0381	Enköping	0883	Västervik	1421	Orust
0382	Östhammar	0884	Vimmerby	1427	Sotenäs
04	Södermanlands län	0885	Borgholm	1430	Munkedal
0428	Vingåker	09	Gotlands län	1435	Tanum
0461	Gnesta	0980	Gotland	1438	Dals-Ed
0480	Nyköping	10	Blekinge län	1439	Färgelanda
0481	Oxelösund	1060	Olofström	1440	Ale
0482	Flen	1080	Karlskrona	1441	Lerum
0483	Katrineholm	1081	Ronneby	1442	Värgårda
0484	Eskilstuna	1082	Karlskrona	1443	Bollebygd
0486	Strängnäs	1083	Sölvesborg	1444	Grästorp
0488	Trosa	12	Skåne län	1445	Essunga
05	Östergötlands län	1214	Svalöv	1446	Karlsborg
0509	Ödeshög	1230	Staffanstorps	1447	Gullspång
0512	Ydre	1231	Burlöv	1452	Tranemo
0513	Kinda	1233	Vellinge	1460	Bengtstors
0560	Boxholm	1256	Östra Göinge	1461	Mellerud
0561	Åtvidaberg	1257	Örkelljunga	1462	Lilla Edet
0562	Finspång	1260	Bjuv	1463	Mark
0563	Valdemarsvik	1261	Kävlinge	1465	Svenljunga
0580	Linköping	1262	Lomma	1466	Herrljunga
0581	Norrköping	1263	Svedala	1470	Vara
0582	Söderköping	1264	Skurup	1471	Götene
0583	Motala	1265	Sjöbo	1472	Tibro
0584	Vadstena	1266	Hörby	1473	Töreboda
0586	Mjölby			1480	Göteborg

1481	Mölnadal	19	Västmanlands län	23	Jämtlands län
1482	Kungälv	1904	Skinnskatteberg	2303	Ragunda
1484	Lysekil	1907	Surahammar	2305	Bräcke
1485	Uddevalla	1917	Heby	2309	Krokom
1486	Strömstad	1960	Kungsör	2313	Strömsund
1487	Vänersborg	1961	Hallstahammar	2321	Åre
1488	Trollhättan	1962	Norberg	2326	Berg
1489	Alingsås	1980	Västerås	2361	Härjedalen
1490	Borås	1981	Sala	2380	Östersund
1491	Ulricehamn	1982	Fagersta		
1492	Åmål	1983	Köping	24	Västerbottens län
1493	Mariestad	1984	Arboga	2401	Nordmaling
1494	Lidköping			2403	Bjurholm
1495	Skara	20	Dalarnas län	2404	Vindeln
1496	Skövde	2021	Vansbro	2409	Robertsfors
1497	Hjo	2023	Malung	2417	Norsjö
1498	Tidaholm	2026	Gagnef	2418	Malå
1499	Falköping	2029	Leksand	2421	Storuman
17	Värmlands län	2031	Rättvik	2422	Sorsele
1715	Kil	2034	Orsa	2425	Dorotea
1730	Eda	2039	Älvdalen	2460	Vännäs
1737	Torsby	2061	Smedjebacken	2462	Vilhelmina
1760	Storfors	2062	Mora	2463	Åsele
1761	Hammarö	2080	Falun	2480	Umeå
1762	Munkfors	2081	Borlänge	2481	Lycksele
1763	Forshaga	2082	Säter	2482	Skellefteå
1764	Grums	2083	Hedemora		
1765	Årjäng	2084	Avesta	25	Norrbottens län
1766	Sunne	2085	Ludvika	2505	Arvidsjaur
1780	Karlstad	21	Gävleborgs län	2506	Arjeplog
1781	Kristinehamn	2101	Ockelbo	2510	Jokkmokk
1782	Filipstad	2104	Hofors	2513	Överkalix
1783	Hagfors	2121	Ovanåker	2514	Kalix
1784	Arvika	2132	Nordanstig	2518	Övertorneå
1785	Säffle	2161	Ljusdal	2521	Pajala
18	Örebro län	2180	Gävle	2523	Gällivare
1814	Lekeberg	2181	Sandviken	2560	Älvsbyn
1860	Laxå	2182	Söderhamn	2580	Luleå
1861	Hallsberg	2183	Bollnäs	2581	Piteå
1862	Degerfors	2184	Hudiksvall	2582	Boden
1863	Hällefors	22	Västernorrlands län	2583	Haparanda
1864	Ljusnarsberg	2260	Ånge	2584	Kiruna
1880	Örebro	2262	Timrå		
1881	Kumla	2280	Härnösand		
1882	Askersund	2281	Sundsvall		
1883	Karlskoga	2282	Kramfors		
1884	Nora	2283	Sollefteå		
1885	Lindesberg	2284	Örnsköldsvik		

A-regioner

A-regioner 2004-01-01

A regions 2004-01-01



10 A-regioner i nummerordning med ingående kommuner 2004-01-01
A regions in numerical order, with the associated municipalities 2004-01-01

A-regionerna var då de avgränsades på 1960-talet näringsgeografiskt sammanhängande enheter. Indelningen har kvarstått oförändrad. Koden är tvåsiffrig och löper från 01 till 70.

A-region <i>A region</i>	Ingående kommuner <i>Associated municipalities</i>	A-region	Ingående kommuner	
01 Stockholm/Södertälje	0127 Botkyrka	10 Norrköping	0562 Finspång	
	0162 Danderyd		0581 Norrköping	
	0125 Ekerö		0582 Söderköping	
	0136 Haninge		0563 Valdemarsvik	
	0126 Huddinge	11 Jönköping	0643 Habo	
	0123 Järfälla		0680 Jönköping	
	0186 Lidingö		0642 Mullsjö	
	0182 Nacka		0665 Vaggeryd	
	0140 Nykvarn	12 Tranås	0604 Aneby	
	0192 Nynäshamn		0687 Tranås	
	0128 Salem		0512 Ydre	
	0191 Sigtuna	13 Eksjö/Nässjö/Vetlanda	0686 Eksjö	
	0163 Sollentuna		0682 Nässjö	
	0184 Solna		0684 Sävsjö	
	0180 Stockholm		0685 Vetlanda	
	0183 Sundbyberg		14 Värnamo	0662 Gislaved
	0181 Södertälje	0617 Gnosjö		
	0138 Tyresö	0683 Värnamo		
	0160 Täby	15 Ljungby	0781 Ljungby	
	0114 Upplands Väsby		0767 Markaryd	
0139 Upplands-Bro	16 Växjö	0764 Alvesta		
0115 Vallentuna		0761 Lessebo		
0187 Vaxholm		0763 Tingsryd		
0120 Värmdö		0760 Uppvidinge		
0117 Österåker		0780 Växjö		
02 Norrtälje	0188 Norrtälje	0765 Älmhult		
	03 Enköping	0381 Enköping		
0305 Häbo				
04 Uppsala		0330 Knivsta		
	0380 Uppsala			
	0382 Östhammar			
05 Nyköping	0461 Gnesta	17 Västervik	0883 Västervik	
	0480 Nyköping		18 Hultsfred/Vimmerby	0860 Hultsfred
	0481 Oxelösund			0884 Vimmerby
	0488 Trosa	19 Oskarshamn	0821 Högsby	
06 Katrineholm	0482 Flen		0861 Mönsterås	
	0483 Katrineholm		0882 Oskarshamn	
	0428 Vingåker		20 Kalmar/Nybro	0885 Borgholm
07 Eskilstuna	0484 Eskilstuna			0862 Emmaboda
	0486 Strängnäs	0880 Kalmar		
08 Mjölby/Motala	0560 Boxholm	0840 Mörbylånga		
	0586 Mjölby	0881 Nybro		
	0583 Motala	0834 Torsås		
	0584 Vadstena	21 Visby	0980 Gotland	
	0509 Ödeshög		22 Karlskrona	1080 Karlskrona
09 Linköping	0513 Kinda	1081 Ronneby		
	0580 Linköping	23 Karlshamn	1082 Karlshamn	
	0561 Åtvidaberg		1060 Olofström	
		1083 Sölvesborg		
		24 Kristianstad	1272 Bromölla	
			1290 Kristianstad	
			1256 Östra Göinge	

10 A-regioner i nummerordning med ingående kommuner 2004-01-01 (forts.)

A-region	Ingående kommuner		A-region	Ingående kommuner	
25 Hässleholm	1293	Hässleholm	35 Trollhättan/Vänersborg	1435	Tanum
	1273	Osby		1485	Uddevalla
	1275	Perstorp	1444	Grästorp	
26 Ängelholm	1278	Båstad	1462	Lilla Edet	
	1292	Ängelholm	1461	Mellerud	
	1257	Örkelljunga	1488	Trollhättan	
27 Helsingborg/Landskrona	1260	Bjuv	1487	Vänersborg	
	1283	Helsingborg	36 Borås	1443	Bollebygd
	1284	Höganäs		1490	Borås
	1276	Klippan		1466	Herljunga
	1282	Landskrona		1463	Mark
	1214	Svalöv		1465	Svenljunga
	1277	Åstorp		1452	Tranemo
1491	Ulricehamn				
28 Malmö/Lund/Trelleborg	1231	Burlöv	37 Lidköping/Skara	1445	Essunga
	1261	Kävlinge		1471	Götene
	1262	Lomma		1494	Lidköping
	1281	Lund		1495	Skara
	1280	Malmö	1470	Vara	
	1230	Staffanstorps	38 Falköping	1499	Falköping
	1263	Svedala		1498	Tidaholm
	1287	Trelleborg			
	1233	Vellinge	39 Skövde	1497	Hjo
	29 Ystad/Simrishamn	1291		Simrishamn	1446
1265		Sjöbo		1496	Skövde
1264		Skurup		1472	Tibro
1270		Tomelilla	40 Mariestad	1447	Gullspång
1286		Ystad		1493	Mariestad
30 Eslöv	1285	Eslöv		1473	Töreboda
	1266	Hörby	41 Kristinehamn	1782	Filipstad
	1267	Höör		1781	Kristinehamn
1760	Storfors				
31 Halmstad	1380	Halmstad	42 Karlstad	1763	Forshaga
	1315	Hylte		1764	Grums
	1381	Laholm		1783	Hagfors
32 Falkenberg/Varberg	1382	Falkenberg	1761	Hammarö	
	1383	Varberg	1780	Karlstad	
33 Göteborg	1440	Ale	1715	Kil	
	1489	Alingsås	1762	Munkfors	
	1480	Göteborg	1766	Sunne	
	1401	Härryda	1737	Torsby	
	1384	Kungsbacka	43 Säffle/Åmål	1460	Bengtstors
	1482	Kungälv		1438	Dals-Ed
	1441	Lerum		1785	Säffle
	1481	Mölnadal		1492	Åmål
	1402	Partille	44 Arvika	1784	Arvika
	1415	Stenungsund		1730	Eda
	1419	Tjörn		1765	Årjäng
	1442	Vårgårda		45 Örebro	1882
	1407	Öckerö	1861		Hallsberg
	34 Uddevalla	1439	Färgelanda		1881
1484		Lysekil	1860		Laxå
1430		Munkedal	1814		Lekeberg
1421		Orust	1880	Örebro	
1427		Sotenäs			
1486	Strömstad				

A-region	Ingående kommuner	A-region	Ingående kommuner
46 Karlskoga	1862 Degerfors	63 Östersund	2326 Berg
	1883 Karlskoga		2305 Bräcke
47 Lindesberg	1863 Hällefors		2361 Härjedalen
	1885 Lindesberg		2309 Krokom
	1864 Ljusnarsberg		2303 Ragunda
	1884 Nora		2313 Strömsund
48 Västerås	1961 Hallstahammar		2321 Åre
	1907 Surahammar		2380 Östersund
	1980 Västerås		64 Umeå
49 Köping	1984 Arboga		
	1960 Kungsör	2409 Robertsfors	
	1983 Köping	2480 Umeå	
50 Fagersta	1982 Fagersta	2404 Vindeln	
	1962 Norberg	2460 Vännäs	
	1904 Skinnskatteberg	65 Skellefteå	2418 Malå
51 Sala	1917 Heby		2417 Norsjö
	1981 Sala		2482 Skellefteå
52 Borlänge/Falun	2081 Borlänge	66 Lycksele	2425 Dorotea
	2080 Falun		2481 Lycksele
	2026 Gagnef		2422 Sorsele
	2029 Leksand		2421 Storuman
	2031 Rättvik		2462 Vilhelmina
	2082 Säter	2463 Åsle	
	2021 Vansbro	67 Piteå	2506 Arjeplog
53 Avesta/Hedemora	2084 Avesta		2505 Arvidsjaur
	2083 Hedemora		2581 Piteå
54 Ludvika	2085 Ludvika	2560 Älvsbyn	
	2061 Smedjebacken	68 Luleå/Boden	2582 Boden
55 Mora	2023 Malung		2510 Jokkmokk
	2062 Mora		2580 Luleå
	2034 Orsa	69 Haparanda/Kalix	2583 Haparanda
	2039 Älvdalen		2514 Kalix
56 Gävle/Sandviken	2180 Gävle		2513 Överkalix
	2104 Hofors	2518 Övertorneå	
	2101 Ockelbo	70 Kiruna/Gällivare	2523 Gällivare
	2181 Sandviken		2584 Kiruna
	0360 Tierp		2521 Pajala
	0319 Älvkarleby		
57 Bollnäs/Söderhamn	2183 Bollnäs		
	2121 Ovanåker		
	2182 Söderhamn		
58 Hudiksvall/Ljusdal	2184 Hudiksvall		
	2161 Ljusdal		
	2132 Nordanstig		
59 Sundsvall	2281 Sundsvall		
	2262 Timrå		
	2260 Ånge		
60 Härnösand/Kramfors	2280 Härnösand		
	2282 Kramfors		
61 Sollefteå	2283 Sollefteå		
62 Örnsköldsvik	2284 Örnsköldsvik		

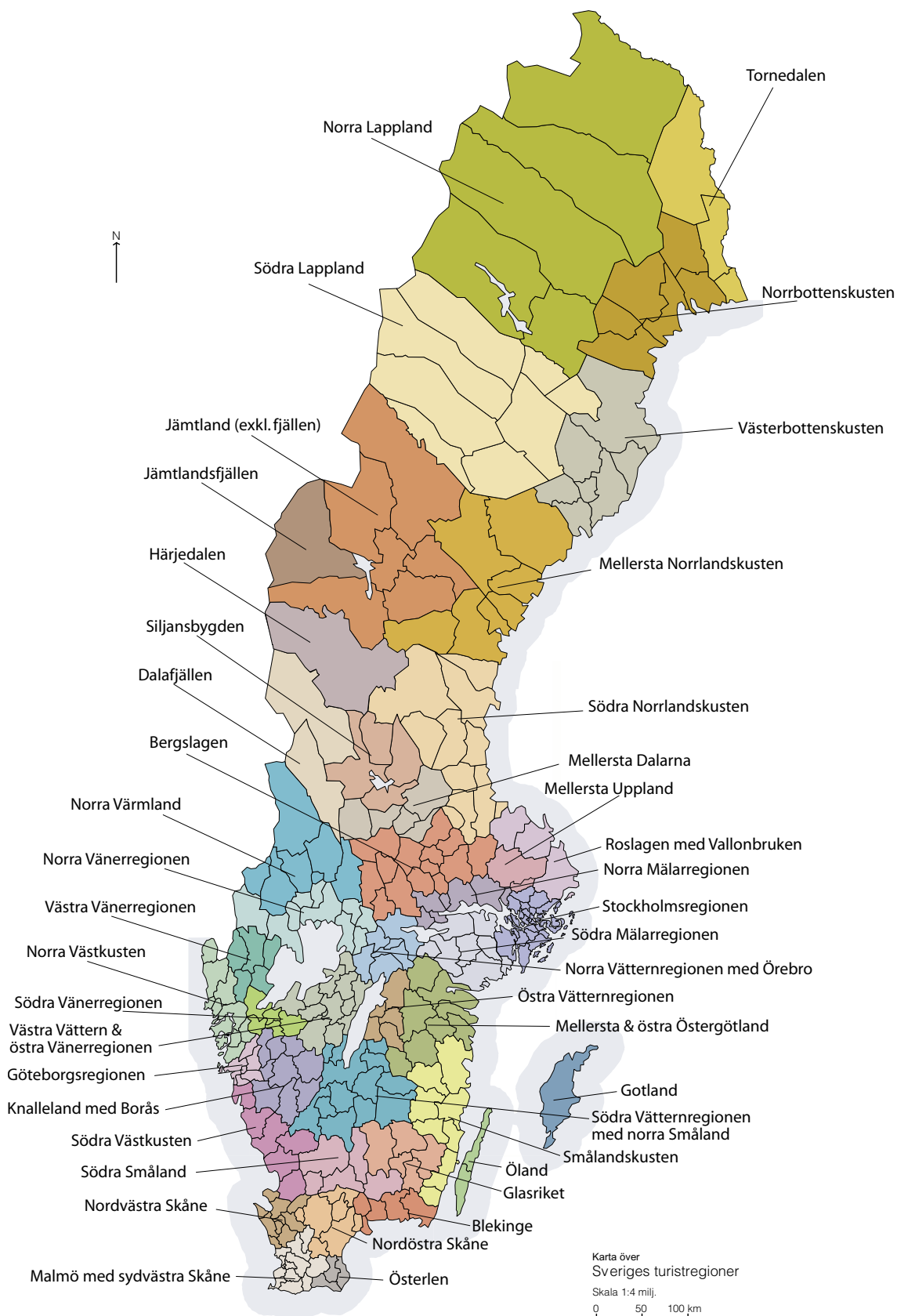
Turistregioner

Norra Lappland:	Mellersta Norrlandskusten:	Bergslagen:
2510 Jokkmokk	2282 Kramfors	1982 Fagersta
2505 Arvidsjaur	2283 Sollefteå	1962 Norberg
2506 Arjeplog	2284 Örnsköldsvik	1904 Skinnskatteberg
2523 Gällivare	2262 Timrå	1917 Heby
2584 Kiruna	2280 Härnösand	1981 Sala
	2281 Sundsvall	2084 Avesta
Tornedalen:	2260 Ånge	2083 Hedemora
2521 Pajala		2085 Ludvika
2583 Haparanda	Jämtland (exklusive fjällen):	2061 Smedjebacken
2518 Övertorneå	2326 Berg	1863 Hällefors
	2305 Bräcke	1885 Lindesberg
Norrbottenskusten:	2309 Krokomb	1864 Ljusnarsberg
2514 Kalix	2303 Ragunda	1884 Nora
2513 Överkalix	2313 Strömsund	1907 Surahammar
2581 Piteå	2380 Östersund	
2560 Älvsbyn		Södra Norrlandskusten
2582 Boden	Jämtlandsfjällen:	2132 Nordanstig
2580 Luleå	2321 Åre	2184 Hudiksvall
		2182 Söderhamn
Västerbottenskusten:	Härjedalen:	2180 Gävle
2480 Umeå	2361 Härjedalen	2161 Ljusdal
2482 Skellefteå		2183 Bollnäs
2403 Bjurholm	Dalafjällen:	2121 Ovanåker
2401 Nordmaling	2023 Malung	2104 Hofors
2409 Robertsfors	2039 Älvdalen	2101 Ockelbo
2404 Vindeln		2181 Sandviken
2460 Vännäs	Siljansbygden:	0319 Älvkarleby
	2062 Mora	
Södra Lappland:	2029 Leksand	Mellersta Uppland:
2418 Malå	2031 Rättvik	0380 Uppsala
2417 Norsjö	2034 Orsa	0330 Knivsta
2425 Dorotea		
2481 Lycksele	Mellersta Dalarna:	Roslagen med Vallonbruken:
2422 Sorsele	2081 Borlänge	0188 Norrtälje
2421 Storuman	2080 Falun	0382 Östhammar
2462 Vilhelmina	2082 Säter	0360 Tierp
2463 Åsele	2021 Vansbro	
	2026 Gagnef	

Norra Mälarenregionen:	Norra Vätternregionen med Örebro:	Västra Vättern- och Östra Vänerregionen:
1961 Hallstahammar	1882 Askersund	1497 Hjo
1980 Västerås	1861 Hallsberg	1446 Karlsborg
1984 Arboga	1881 Kumla	1496 Skövde
1960 Kungsör	1860 Laxå	1472 Tibro
1983 Köping	1814 Lekeberg	1499 Falköping
0381 Enköping	1880 Örebro	1498 Tidaholm
0305 Håbo		1447 Gullspång
	Norra Värmland:	1493 Mariestad
Stockholmsregionen:	1784 Arvika	1473 Töreboda
0127 Botkyrka	1730 Eda	1471 Götene
0162 Danderyd	1737 Torsby	1495 Skara
0125 Ekerö	1766 Sunne	1494 Lidköping
0136 Haninge	1762 Munkfors	
0126 Huddinge	1782 Filipstad	Östra Vätternregionen:
0123 Järfälla	1783 Hagfors	0560 Boxholm
0186 Lidingö		0586 Mjölby
0182 Nacka	Norra Vänerregionen:	0583 Motala
0192 Nynäshamn	1760 Storfors	0584 Vadstena
0128 Salem	1785 Säffle	0509 Ödeshög
0191 Sigtuna	1781 Kristinehamn	
0163 Sollentuna	1763 Forshaga	Mellersta och Östra Östergötland:
0184 Solna	1764 Grums	0562 Finspång
0180 Stockholm	1761 Hammarö	0581 Norrköping
0183 Sundbyberg	1780 Karlstad	0582 Söderköping
0181 Södertälje	1862 Degerfors	0513 Kinda
0138 Tyresö	1883 Karlskoga	0580 Linköping
0160 Täby	1765 Årjäng	0561 Åtvidaberg
0139 Upplands-Bro	1715 Kil	0563 Valdemarsvik
0114 Upplands-Väsby		0512 Ydre
0115 Vallentuna	Västra Vänerregionen:	
0187 Vaxholm	1460 Bengtsfors	Smålandskusten:
0120 Värmdö	1438 Dals-Ed	0880 Kalmar
0117 Österåker	1492 Åmål	0834 Torsås
0140 Nykvarn	1461 Mellerud	0882 Oskarshamn
	1439 Färgelanda	0860 Hultsfred
Södra Mälarenregionen:		0884 Vimmerby
0461 Gnesta	Södra Vänerregionen:	0883 Västervik
0488 Trosa	1444 Grästorp	0821 Högsby
0482 Flen	1488 Trollhättan	0861 Mönsterås
0483 Katrineholm	1487 Vänersborg	
0428 Vingåker	1445 Essunga	Gotland:
0484 Eskilstuna	1470 Vara	0980 Gotland
0486 Strängnäs		
0480 Nyköping		
0481 Oxelösund		

Öland:	Göteborgsregionen:	Nordvästra Skåne:
0885 Borgholm	1440 Ale	1278 Båstad
0840 Mörbylånga	1480 Göteborg	1292 Ängelholm
	1401 Härryda	1257 Örkelljunga
Södra Vätternregionen med Norra Småland	1441 Lerum	1260 Bjuv
0687 Tranås	1481 Mölndal	1283 Helsingborg
0604 Aneby	1402 Partille	1284 Höganäs
0686 Eksjö		1276 Klippan
0682 Nässjö	Södra Västkusten:	1282 Landskrona
0684 Sävsjö	1380 Halmstad	1214 Svalöv
0685 Vetlanda	1381 Laholm	1277 Åstorp
0680 Jönköping	1382 Falkenberg	
0643 Habo	1383 Varberg	Malmö med Sydvästra Skåne:
0642 Mullsjö	1384 Kungsbacka	1231 Burlöv
0665 Vaggeryd	1315 Hylte	1261 Kävlinge
0617 Gnosjö		1262 Lomma
0662 Gislaved	Södra Småland:	1281 Lund
0683 Värnamo	0781 Ljungby	1280 Malmö
	0767 Markaryd	1230 Staffanstorps
Knalleland med Borås:	0764 Alvesta	1263 Svedala
1443 Bollebygd	0763 Tingsryd	1267 Höör
1490 Borås	0765 Älmhult	1265 Sjöbo
1466 Herrljunga		1287 Trelleborg
1463 Mark	Glasriket:	1233 Vellinge
1465 Svenljunga	0862 Emmaboda	1264 Skurup
1452 Tranemo	0881 Nybro	1285 Eslöv
1491 Ulricehamn	0780 Växjö	
1489 Alingsås	0761 Lessebo	Österlen:
1442 Vårgårda	0760 Uppvidinge	1291 Simrishamn
		1270 Tomelilla
Norra Västkusten:	Blekinge:	1286 Ystad
1484 Lysekil	1080 Karlskrona	
1430 Munkedal	1081 Ronneby	
1421 Orust	1082 Karlshamn	
1427 Sotenäs	1060 Olofström	
1486 Strömstad	1083 Sölvesborg	
1435 Tanum		
1485 Uddevalla	Nordöstra Skåne:	
1419 Tjörn	1256 Östra Göinge	
1482 Kungälv	1266 Hörby	
1415 Stenungssund	1293 Hässleholm	
1407 Öckerö	1273 Osby	
1462 Lilla Edet	1275 Perstorp	
	1290 Kristianstad	
	1272 Bromölla	

Karta över Sveriges turistregioner



Projektnamn	år 1	år 5	år 1	år 5	år 1	år 5	år 1	år 5
Projektbeskrivning								
Genomförande								
Initiativtagare								
Entreprenör								
Organisation								
Kapitalbehov								
Investerare/finansiär								
Tidplan								
Lokalisering								
Omvärldsrelationer								
Marknadsföring/information								
Kritiska framgångsfaktorer								
Effekter								
Bosättare permanent								
Besökare tjänst/nätverk								
Intäkter								
Kostnader								
Sysselsättning								
Infrastruktur								
Kommunikationer								
Bebyggelse								
Miljö								
Image								
Identitet								
Omvärldsrelationer								

Uppgifterna under år 1 och år 5 anges i + och - i förhållande till år 0, dvs innan projektet startat.

Medieanalys av Oskarshamns kommun i jämförelse med Östhammars, Karlshamns samt Värnersborgs kommun

Jenny Björinge, EuroFutures AB

2004-11-26

Innehåll

Analys	52
Tillvägagångssätt	52
Analys av Oskarshamn i relation till övriga kommuner	52
Allmänna artiklar	53
Kärnteknik	54
Näringsliv	55
Sport	56
Kultur/Nöje	57
Rikstäckande media/lokala media	57
Sammanfattning	59
Bilaga 1 Källor i Affärdatas databas	59
Bilaga 2 Tidningar per region	61
Bilaga 3 Förenade Landsortstidningars tidningar	62

Analys

Tillvägagångssätt

Oskarshamn och Östhammar är två kommuner som undersöks för ett slutförvar av använt kärnbränsle. Föreliggande medieanalys syftar till att utröna vilken image som förmedlas via massmedia avseende Oskarshamns- och Östhammars kommuner. Fokus ligger på Oskarshamns kommun. Som referenskommuner har Vänersborg och Karlshamn valts. Båda dessa kommuner har likheter med kärnkraftskommunerna vad gäller struktur och storlek, men saknar kärnteknisk verksamhet.

Undersökningen är gjord utifrån Affärsdatas databas under fem år, 1992, 1995, 1998, 2001, 2004. År 2004 avser perioden 1 januari till 15 oktober. I databasen visas rubrik och ingress för varje artikel. Affärsdata bevakar sedan 1982 bland annat Dagens Industri, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, TT, Nyhetsbyrån Direkt, Veckans affärer, Affärsvärlden m fl (se bilaga 1). Utifrån den information som samlats in har följande fem faktorer valts ut för att gruppera artiklarna:

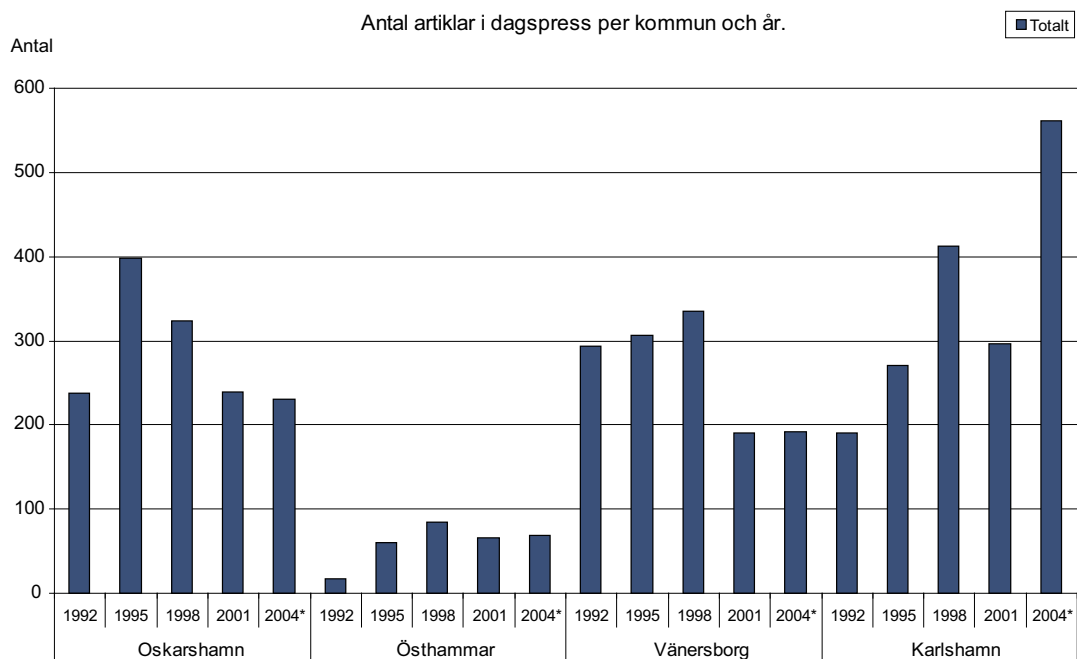
- Allmänt avser artiklar som inte kan klassificeras utifrån övriga kategorier som t ex brott, politik, forskning, utbildning etc.
- Näringsliv avser artiklar där företagsnamn nämns och där frågor rörande näringsliv tas upp.
- Kärnteknisk verksamhet avser artiklar där ordet kärnkraft/kärn- teknik nämns.
- Kultur/Nöje avser kulturområdet vilket inbegriper teatrar, utställningar, museum, konserter, TV m m.
- Sport avser sporthändelser.

Analys av Oskarshamn i relation till övriga kommuner

Totalt har 1 428 artiklar publicerats där Oskarshamn är omnämnt under åren 1992, 1995, 1998, 2001 och 2004. Oskarshamn kommer på andra plats bland de fyra kommunerna avseende totala antalet artiklar. På första plats kommer Karlshamn med 1 733 stycken, på tredje plats Vänersborg med 1 317 artiklar och sist Östhammar med 297 artiklar.

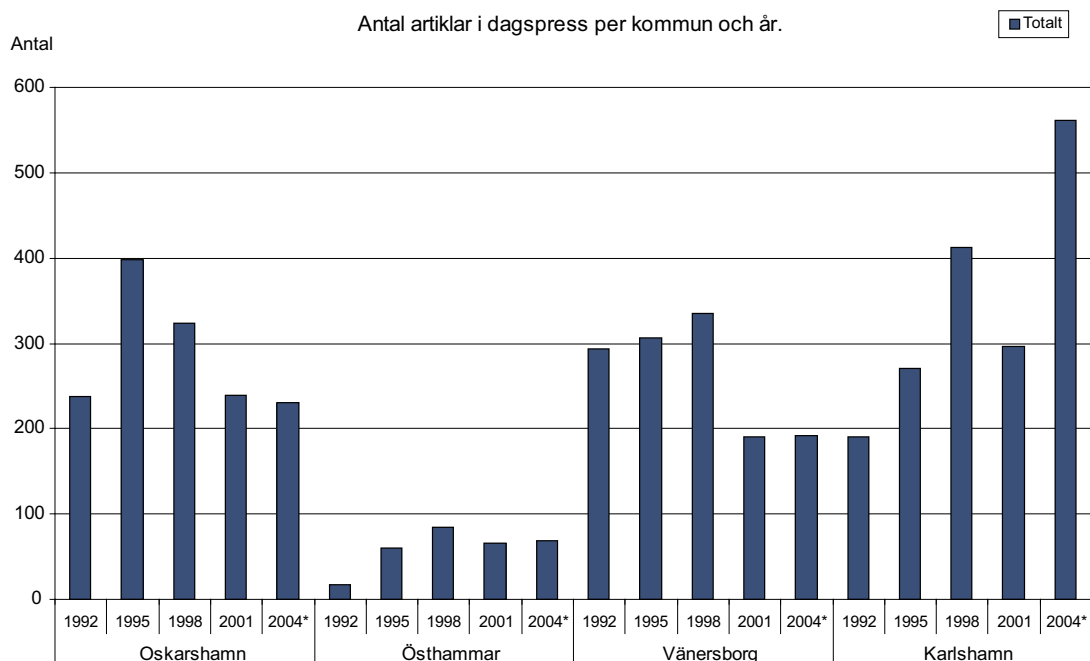
Oskarshamn omnämns i 230–239 artiklar åren 1992, 2000 och 2004. 1995 publicerades 398 artiklar, medan antalet artiklar var något färre 1998, 324 stycken. Att 1995 var ett rekordår beror delvis på ökningen av antalet artiklar som handlar om kärnkraft och näringsliv men framförallt det stora antalet allmänna artiklar. Både Östhammar och Vänersborg har största delen artiklar 1998 med 85 respektive 335 artiklar. För Östhammars del beror ökningen både på antalet allmänna samt näringslivsrelaterade artiklar. För Vänersborgs del beror det främst på den stora andelen sportrelaterade artiklar om elitserien i bandy. 1998 var för övrigt ett relativt bra år för samtliga av de fyra kommunerna vad gäller antalet artiklar. För Karlshamn är 2004 ett rekordår med 561 artiklar (till och med 15 oktober). En stor ökning av antalet näringslivsrelaterade artiklar är förklaringen. Det är främst fettillverkaren Karlshamn AB:s förvärv av det engelska specialfettföretaget Kelanco, inklusive den stora mängden publicerade börsrapporter med allmän inriktning där Karlshamn AB nämns, som påverkat Karlshamns resultat.

Antalet artiklar har minskat för Oskarshamns kommun sedan 1995 och minskningen har skett inom samtliga områden förutom inom det sport-relaterade området där ishockey fick ett uppsving år 1998.



Allmänna artiklar

Av det totala antalet artiklar, 1 428, där Oskarshamn är omnämnd rubriceras 646 (45 %) artiklar som allmänna. Östhammar har 189 artiklar rubricerade som allmänna vilket, i relation till antalet artiklar totalt, utgör hela 64 %. Vänersborgs kommun har också en hög andel allmänna artiklar 53 % (700 stycken). Karlshamn har lägst antal allmänna artiklar i relation till totala antalet, endast 34 % (600 stycken), och är den enda kommunen där antalet näringslivs-relaterade artiklar överskrider antalet allmänna, 50 % (858) av totala antalet artiklar.

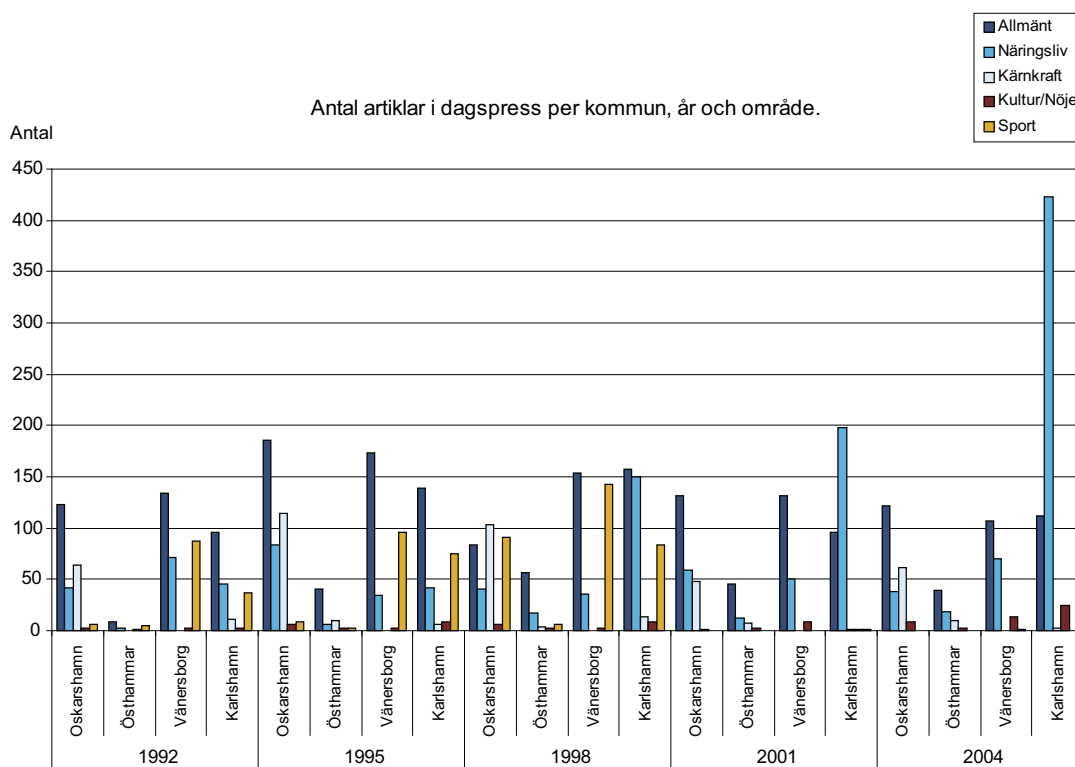


Antalet allmänna artiklar har varierat för Oskarshamns kommun mellan 84–131 genom åren men år 1995 slogs rekord med 184 artiklar. Det går inte att urskilja någon direkt förklaring till att 1995 blev ett rekordår för artiklar rubricerade som allmänt. Det finns således inte något klart mönster eller specifik händelse som kan ges som förklaring. Även antalet artiklar avseende kärnkraft och näringsliv är högt detta år vilket kan förklaras med att ett allt högre nyhetsintresse inom något område kan öka nyhetsintresset generellt. En stor del av de näringslivsrelaterade artiklarna handlar om att ägarkommuner får sälja aktier i Sydkraft.

Kärnteknik

I jämförelse med de övriga kommunerna handlar en stor del av Oskarshamns totala antal artiklar om kärnkraft/kärnteknik, 391, (28 %). Antalet artiklar har varierat mellan 48–114 artiklar genom åren. En dramatisk ökning skedde år 1992 till 1995 då antalet gick från 64 till 114 artiklar. Detta beror till stor del på den försenade återstarten efter renoveringen av den första reaktorn i Oskarshamns kärnkraftverk samt SKB:s strävan efter att finna lämpliga orter för ett slutförvar. Även avveckling av kärnkraft samt drogtest av personalen diskuteras detta år. Artiklar rubricerade som kärnkraft/kärnteknik minskade dock mellan 1998 och 2001, från 103 till 48 artiklar. En förklaring till 1998 års nivå är att en förstudie genomfördes i Oskarshamns kommun detta år. År 2004 har antalet återigen ökat något till 62 artiklar fram till 15 oktober. Någon trend över tid kan således inte utrönas ur detta material.

Oskarshamns många omnämningar i samband med kärnkraft beror på kärnkraftverket i Simpevarp samt att allt använt svenskt kärnbränsle mellanlagras i CLAB i Simpevarp. En ytterligare orsak är att energisektorn svarar för en stor del av alla arbetstillfällena i Oskarshamn. Genomgående är även artiklarna beträffande de brister och tekniska problem som uppkommit avseende den första reaktorn i Oskarshamns kärnkraftverk.



Källa: Affärdatas databas. Anm: År 2004 avser fram till 15 oktober

I relation till totala antalet artiklar i Östhammar handlar 10 % (31 stycken) om kärnkraft/kärnteknik. Antalet har varierat något mellan åren, från 0 artiklar år 1992 till 10 artiklar både år 1995 samt 2004 (fram till 15 oktober). Dessa handlar då främst om slutförvarsutredningen. Anledningen till att det skrivits mycket om kärnkraftfrågan 1995 är att Östhammars kommun gav klartecken först detta år för slutförvarsstudier. År 2004 diskuteras återigen denna fråga beroende på att beslutet om var slutförvaret ska ske närmar sig.

Vid en mer detaljerad genomgång av materialet gällande kärntekniskt relaterade artiklar framgår att inställningen till kärnteknisk verksamhet blivit mer positiv under 2000-talet. Vissa ämnesområden är återkommande genom åren. Bland annat diskuteras SKB:s förstudie av slutförvar flitigt men intensifieras under 2000-talet.

Artiklarna skiljer sig dock åt mellan åren gällande inställningen till kärnkraft. I mitten av 90-talet pågår en politisk debatt om huruvida det fortsatta tillståndet för kärnkraftverken Oskarshamn 1 och Ringhals 2 ska prövas politiskt av regeringen eller av SKI. Kärnkraftens egentliga lönsamhet ifrågasätts eftersom det i regel resoneras om driftskostnaden och inte den totala kostnaden per kilowattimme. Även drogtester av anställda vid kärnkraftverken diskuteras ända fram till att beslut tas 1998 då förslaget att drogtesta personal på Oskarshamns kärnkraftverk går igenom. Miljödebatten förs tydligare under 1990-talet än under 2000-talet. En dansk miljöorganisation, OOA, anser att de båda reaktorerna vid kärnkraftverket i Barsebäck bör stängas omgående. Vidare diskuteras avveckling av kärnkraftsreaktor 2 i Oskarshamn av miljögrupper som exempelvis svenska och danska Greenpeace efter påståenden om förhöjda risker för en härdsmläta. Inför millennieskiftet finns en oro att kärnkraftverkens datasystem kan ta skada.

I början av 2000-talet speglas en påtagligare framtidstro för kärnteknik som energiförsörjning och debatten om de eventuella risker som förts tidigare år avtar. Istället diskuteras en modernisering av kärnreaktor 1 vid Oskarshamns kärnkraftverk samt att nya myndighetskrav medför att kraftbolagen måste investera i ökad säkerhet i de svenska kärnkraftverken. Elproduktionen går mot ett rekordår 2004 trots avstängningen av den andra reaktorn i Barsebäck. Trots avstängningen mångmiljardinvesterar kraftbolagen i svenska kärnkraftverk.

Näringsliv

Antalet näringslivsrelaterade artiklar kommer på tredje plats för Oskarshamns kommun, 263 artiklar vilket utgör 18 % av det totala antalet artiklar. Dessa artiklar speglar i stor utsträckning näringslivet i Oskarshamn och handlar främst om tillverkningsindustrin.

Antalet näringslivsrelaterade artiklar har varierat för Oskarshamn mellan 40–84 genom åren. 1998 publicerades endast 40 näringslivsrelaterade artiklar vilket är ungefär samma nivå som år 1992 (2004 har än så länge 38 artiklar publicerats inom detta område vilket gör att detta år inte räknas som det lägsta). 1995 publicerades 84 artiklar där många handlade om att ägarkommuner fick sälja aktier i Sydkraft.

För Östhammars kommun utgör de näringslivsrelaterade artiklarna 19 % vilket är ungefär samma nivå som Oskarshamns kommun. Dock skiljer sig antalet artiklar kommunerna emellan, Östhammars 55 mot Oskarshamns 263 artiklar. Karlshamn har ett stort antal artiklar rubricerade som näringsliv, hela 50 % av totala antalet artiklar, 858 stycken.

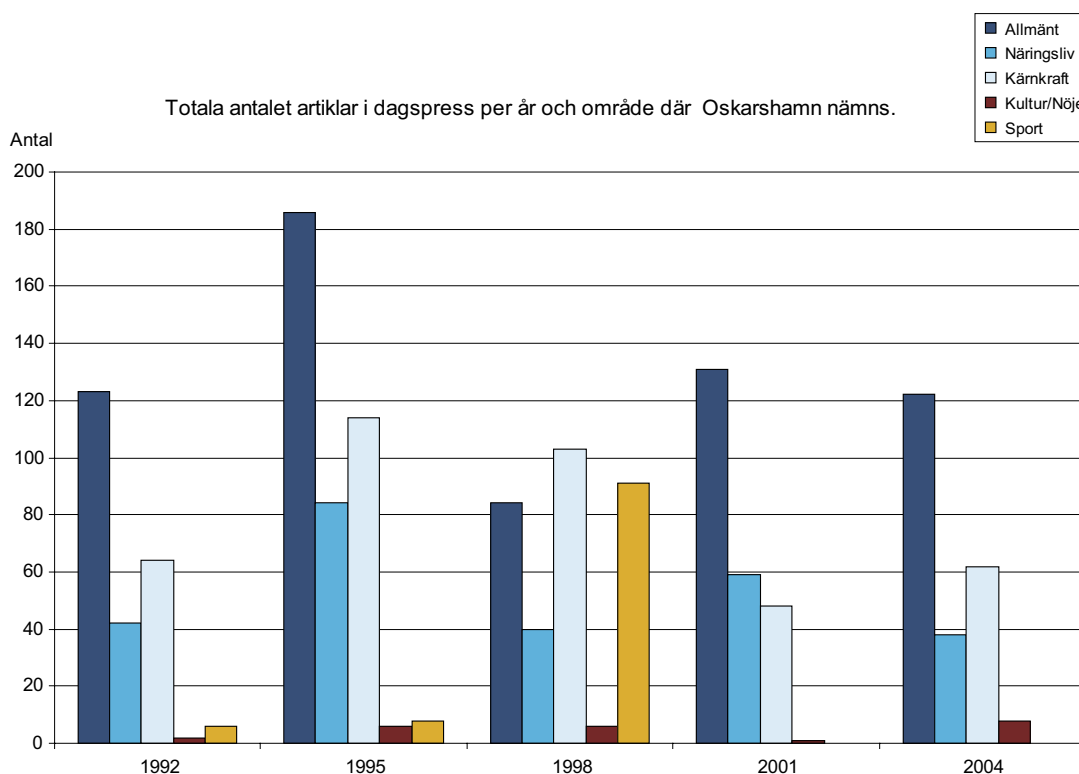
Detta beror främst på det fettproducerande företaget Karlshamn AB som står för den största andelen av dessa artiklar. Både år 2001 samt 2004 har artiklar inom näringslivs-området dominerat antalet artiklar där kommunen är omnämnd. Många artiklar utgörs dock av börsrapporter där Karlshamn AB är omnämnt.

Vänersborg har totalt 261 näringslivsrelaterade artiklar vilket utgör 20 % av totala antalet. Antalet har varierat mellan 34–71 artiklar per år inom detta område. Det lägsta antalet uppmättes i mitten av 1990-talet. Den högsta siffran år 1992 samt 2004 (fram till 15 oktober). För både Karlshamn och Vänersborg följer antalet näringslivsartiklar den konjunktursvacka som drabbade landet i samband med finanskrisen i början av 1990-talet.

Sport

För Oskarshamns kommun står de sportrelaterade artiklarna för 7 %, 105 artiklar varav 91 stycken publicerades 1998 då ishockeyn fick ett uppsving i Oskarshamn tack vare IK Oskarshamns medverkan i Division 1 Södra. Efter 1998 åkte IK Oskarshamn ur Division 1 vilket förklarar det låga antalet sportrelaterade artiklarna de följande åren.

Vänersborg har den högsta nivån av sportrelaterade artiklar bland de fyra kommunerna, 327 stycken, eller 25 % av totala antalet. En stadig ökning skedde fram till 1998 för att sedan övergå i en drastisk minskning. Den höga siffran för Vänersborg inom sportområdet beror på dess starka position i bandy. Både Karlshamn och Östhammar uppvisar en mycket låg nivå inom detta område.



Källa: Affärsdata. Anm: År 2004 fram till 15/10.

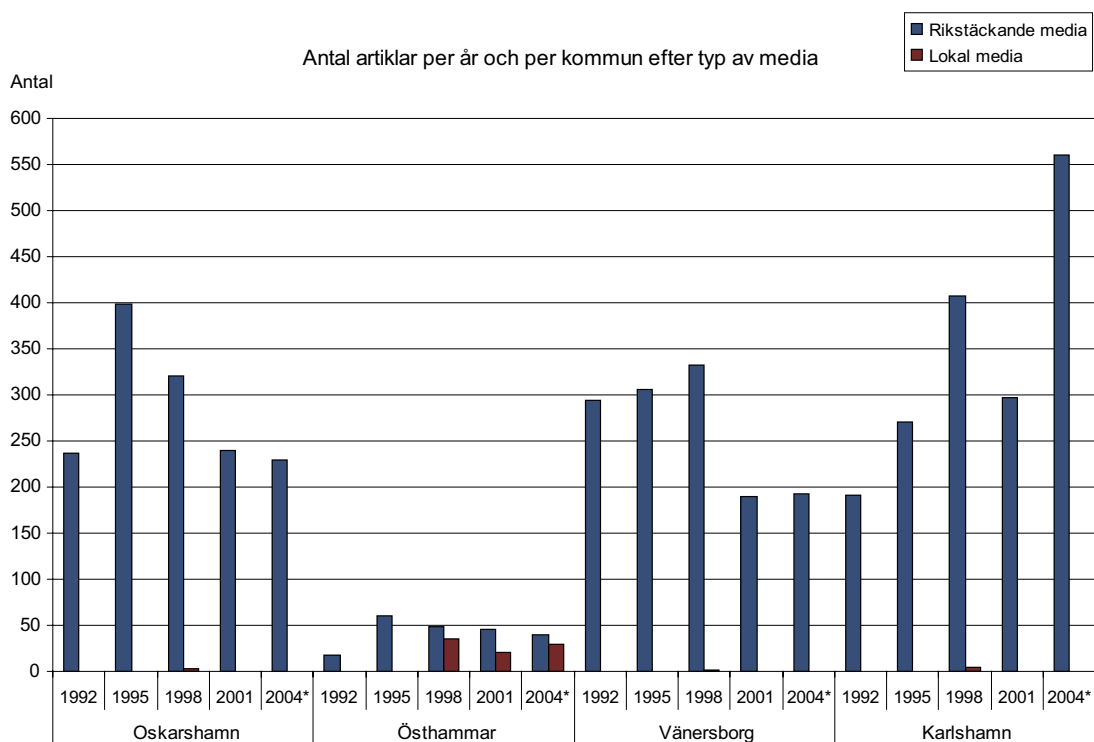
Kultur/Nöje

Endast 23 (1,5 %) av Oskarshamns artiklar handlar om kultur och nöje.

Antalet artiklar inom detta område är genomgående lågt bland de fyra kommunerna och antalet varierar mellan 9–45 artiklar. Karlshamn omnämns 45 gånger, Östhammar 9 och Vänersborg 29 gånger.

Rikstäckande media/lokala media

För att belysa hur stor spridning det undersökta materialet har i landet följer nedan en analys av antalet rikstäckande respektive lokala media bland de publicerade artiklarna. I AffärsDatas källor är dock lokalpressen svagt representerad. Det beror, enligt AffärsData, på bristande intresse från lokal press att medverka. Ett stort antal av de publicerade artiklarna är emellertid inrapporterade från nyhetsbyrån TT vilka till stor del antas återfinnas i den lokala nyhetsrapporteringen. Då materialet ur AffärsDatas databas brister i rapportering avseende lokal press kompletteras detta med faktisk statistik över tidningarnas upplagor i respektive region (se mer detaljerat i bilaga 2). Den lokala/regionala press som är ansluten till databasen, Upsala Nya Tidning samt Förenade Landsortstidningar (se bilaga 3 för en förteckning över anslutna tidningar), redogörs för nedan. Upsala Nya Tidning tillkom i databasen 1998 vilket förklarar Östhammars relativt stora andel lokal press från och med detta år. Förenade Landsortstidningar rapporterade till databasen mellan 1998–2000.



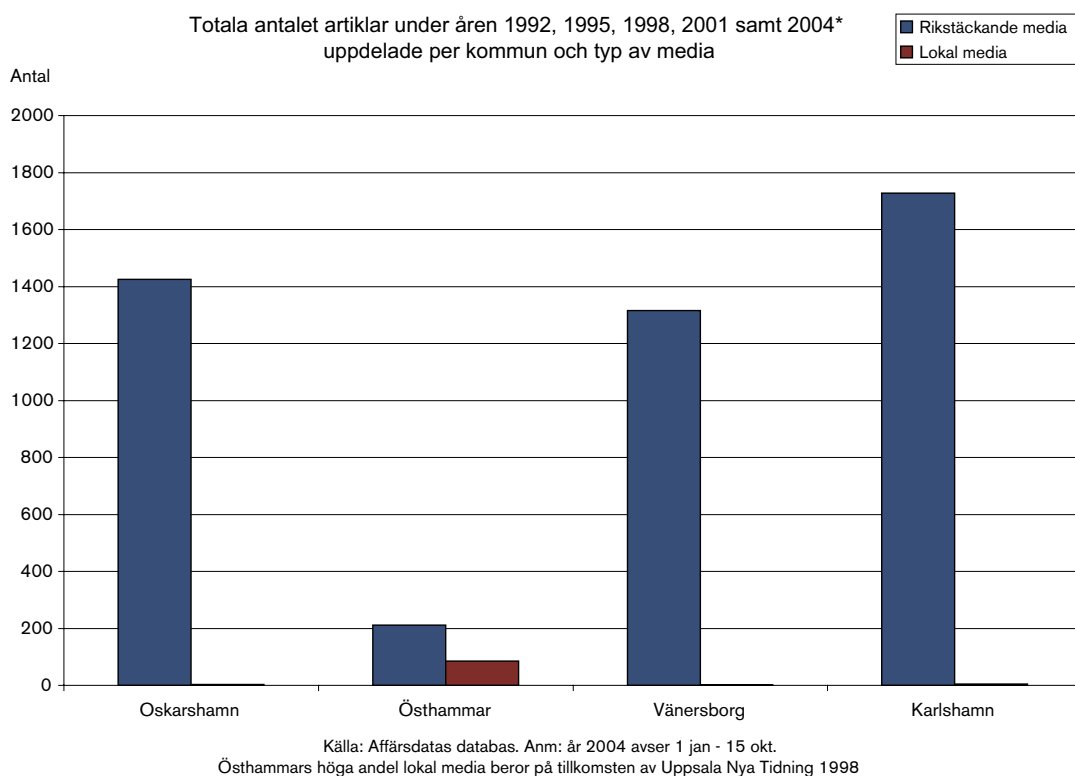
Källa: Affärsdatas databas. Anm. År 2004 avser 1 jan - 15 okt.
1998 tillkom Uppsala Nya Tidning i AffärsDatas databas vilket förklarar 1998 års kraftiga höjning för lokal media i Östhammars kommun

Av det totala tidningsutbudet i Oskarshamsregionen, sett till upplaga, utgörs 22,8 % av rikspress som exempelvis DN, SVD, Aftonbladet/Expressen och DI. Således består 77,2 % av det totala utbudet av lokal press där Barometern med Oskarshamnstidningen står för den största delen. Detta framgår dock inte i AffärsDatas material då inte någon av de lokala tidningsutgivarna finns representerade här. Av totalt 1 428 artiklar utgörs 1 425 artiklar av rikstäckande media. De tre artiklar som ändå representerar lokal press i detta material är publicerade av Förenade Landsortstidningar.

I Uppsalaregionen där Östhammar ingår utgörs 37,4 % av det totala tidningsutbudet, sett till upplaga, av rikstäckande press. 62,6 % utgörs av lokala media där Upsala Nya Tidning står för den största delen. Utifrån AffärsDatas material över Östhammar är 212 av 297 artiklar rikstäckande media. Att hela 85 artiklar i databasen utgörs av lokal press beror på att Upsala Nya Tidning är ansluten till AffärsData.

I Vänersborgsregionen utgör den totala rikspressen utifrån upplaga 35,5 %. 64,5 % är följaktligen lokal press där Trollhättans tidning och Elfsborgs läns Allehanda är de mest framstående. Utifrån AffärsDatas material framkommer att Vänersborg har 1 315 rikstäckande artiklar av totalt 1 317. Endast 2 artiklar utgörs därmed av lokal press i databasen.

I Karlshamsregionen utgörs 23,7 % av det totala tidningsutbudet av rikspress, 76,3 % lokal press. Den största lokala tidningen är Blekinge Läns Tidning¹. I AffärsDatas databas har Karlshamn 5 artiklar publicerade ur lokala media samt 1 728 artiklar ur rikstäckande media.



¹ Källa: Förenade Landsortstidningars hemsida, www.flt.se.

Sammanfattning

I utvecklingsprogrammet, ”Oskarshamns kommun för lokal tillväxt 2005–2007 med utblick mot 2010”, presenteras Oskarshamns varumärke som Kommunen med energi. Detta ska spegla den speciella kompetens som finns bland företagen, men även hos föreningar och enskilda människor. Regionförbundet har definierat kompetensen inom energiområdet som ett kärnkompetensområde och ser potentialen i att utveckla det till ett ledande så kallat kluster². Av ovanstående analys framgår att media förmedlar just denna bild av Oskarshamn. 28 % av artiklarna handlar om kärnkraft/kärnteknik.

Östhammar har ett lågt antal artiklar publicerade i Affärsdata. Det är den enda av de fyra kommunerna som inte ges en särskild profil via media, här dominerar den stora mängden artiklar med allmän inriktning. Dock skrivs det en del om kärnkraften med tyngdpunkt på åren 1995 samt 2004 vilket till största del handlar om slutförvarsutredningen.

Vänersborg ges en bild genom media som en kommun starkt präglad av elitserien i bandy, 25 %. Här satsas på nya talanger, på Birger Sjöbergsgymnasiet har studenterna möjlighet att göra en intensivsatsning på bandy och samtidigt bedriva studier. Näringslivet representerar 20 % av artiklarna vilket är en relativt hög andel. Artiklarna handlar främst om högteknologiska verkstadsföretag, IT och elektronikindustri vilket speglar näringslivet i Vänersborg.

Karlshamn ges en stark näringslivsorienterad bild genom media med 50 % av totala antalet artiklar inom detta område, till stor del kopplad till fettföretaget Karlshamn AB. Det är även den enda kommunen bland de fyra där de allmänna artiklarna inte dominerar genom samtliga år.

Bilaga 1

Källor i Affärsdatas databas

Affärsvärlden
Aftenposten (Norge)
AktieTorget
Biotech Sweden
Biotechsweden.se
Börsveckan
Chef
Computer Sweden
Dagens Finans
Dagens Industri
Dagens Media Sverige
Dagens Medicin
Dagens Näringsliv
Dagens Nyheter 2004-10-28
Dagens Nyheter – ekonomi
Dagens Reklamnyheter
Dagensmedia.se
Datateknik
Datateknik 3.0

² Utvecklingsprogram för lokal tillväxt för Oskarshamns kommun åren 2005–2007 med utblick mot 2010-talet. Fastställt av kommunfullmäktige den 16 augusti 2004.

Datavärlden
DI.se
DN.se
Du&Jobbet
Effektiv E-handel
Ekonomi24
Entreprenor.se
Finanstidningen
Finansvision.com
FoodWire
FoodWire
Fri Köpenskap
Förenade Landsorts Tidningar
Göteborgs-Posten ekonomi
Hufvudstadsbladet (Finland)
HUGIN – Danmark
HUGIN – Finland
HUGIN – Norge
HUGIN – Sverige
IVA-Aktuellt
Konkurrensverket
LO Tidningen
Market Watch (Danmark)
Månadens Affärer
Newswire
NG News
Nordisk Mobilmarknad
Ny Teknik
Nyhetsbyrå Direkt
Nyhetsbyrå PM
Nyhetsbyrå Siren
Nyhetsbyrå Ticker
Nytt från Revisorn
Pensioner & Förmåner
Personal och Ledarskap
Pharma Online
PIR
Placeringsguiden (PAF)
PointLex
Privata Affärer
privataaffärer.se
RB-Börsen (Danmark)
Resumé
Resumé.se
Reuters svenska ekonomi-nyheter
RF Online
Risk & Försäkring
SAF tidningen Näringsliv
Sunt Förnuft
Svensk Handel
Svenska Dagbladet
Svenska Dagbladet Näringsliv
Sydsvenska Dagbladet ekonomi
TDN Finans (Norge)

Tekniska Nyheter
Telekom Online
Telekommarknaden
TT Nyhetsbanken
TT Spektra
TT Sport
Upsala Nya Tidning
Veckans Affärer
Vision
Vision Online
Waymaker

Bilaga 2

Tidningar per region

A-region 19 Oskarshamn.

Befolkning			
Antal hushåll:	19 969		
Folkmängd:	45 681		
Medelinkomst per hushåll	280 539		
Källa: SCB 2003.01.01			
Tidning	Utgivn.ort	Upplaga	Räckvidd (%)
Barometern m. Oskarshamns-Tidningen	Kalmar	11 500	72,4
Nyheterna	Oskarshamn	4 800	42
Dagens Nyheter	Stockholm	400	5,3
Svenska Dagbladet	Stockholm	200	2,9
Aftonbladet	Stockholm	2 300	22,6
Expresen/GT/Kvällsposten	Sthlm, Gbg, Malmö	1 500	17,3
Dagens Industri	Stockholm	400	4,7
Källor: Förenade Landsortstidningars hemsida, www.ftp.se .			

A-region 04 Uppsala.

Befolkning			
Antal hushåll:	92 338		
Folkmängd:	214 086		
Medelinkomst per hushåll:	308 464		
Källa: SCB 2003.01.01			
Tidning	Utgivn.ort	Upplaga	Räckvidd (%)
Upsala Nya Tidning	Uppsala	52 400	68,1
Dagens Nyheter	Stockholm	8 100	15,7
Svenska Dagbladet	Stockholm	5 900	9,2
Aftonbladet	Stockholm	11 400	20,2
Expresen/GT/Kvällsposten	Sthlm, Gbg, Malmö	5 900	13,5
Källor: Förenade Landsortstidningars hemsida, www.ftp.se .			

A-region 35 Trollhättan/Vänersborg.

Befolkning

Antal hushåll	52 455
Folkmängd:	118 627
Medelinkomst per hushåll:	283 047
Källa: SCB 2003.01.01	

Tidning	Utgivn.ort	Upplaga	Räckvidd (%)
Trollhättans Tidning m. Lilla Edet-Posten	Trollhättan	17 300	48,9
Elfsborgs Läns Allehanda	Vänersborg	13 200	35,7
Nya Läns-Tidningen	Lidköping	1 900	4,7
Dagens Nyheter	Stockholm	500	2,4
Svenska Dagbladet	Stockholm	600	2,6
Göteborgs-Posten	Göteborg	5 800	17,3
Aftonbladet	Stockholm	5 200	20,8
Expresen/GT/Kvällsposten	Sthlm, Gbg, Malmö	4 900	21,3
Dagens Industri	Stockholm	800	4,1

Källor: Förenade Landsortstidningars hemsida, www.ft.se.

A-region 23 Karlshamn.

Befolkning

Antal hushåll:	27 031
Folkmängd:	60 727
Medelinkomst per hushåll:	278 870
Källa: SCB 2003.01.01	

Tidning	Utgivn.ort	Upplaga	Räckvidd (%)
Blekinge Läns Tidning	Karlskrona	12 500	40,8
Sydöstran	Karlskrona	8 100	46,9
Dagens Nyheter	Stockholm	400	3,5
Svenska Dagbladet	Stockholm	200	1,7
Sydsvenska Dagbladet	Malmö	400	3,4
Aftonbladet	Stockholm	2 200	20,1
Expresen/GT/Kvällsposten	Sthlm, Gbg, Malmö	2 700	21,2
Dagens Industri	Stockholm	500	4,7

Källor: Förenade Landsortstidningars hemsida, www.ft.se.

Bilaga 3

Förenade Landsortstidningars tidningar

Tidningsnamn	Utgivningsort	Läsare*	Upplaga
Arvika Nyheter	Arvika	27 000	12 700
Bohusläningen	Uddevalla	84 000	32 500
Bärgslagsbladet	Köping	35 000	13 500
Arboga Tidning	Arboga		

Tidningsnamn	Utgivningsort	Läsare*	Upplaga
Dalarnas Tidningar	Falun	163 000	66 000
Falu Kuriren	Falun		
Borlänge Tidning	Borlänge		
Nya Ludvika Tidning	Ludvika		
Mora Tidning	Mora		
Södra Dalarnes Tidning	Hedemora		
Enköpings-Posten	Enköping	31 000	10 400
Eskilstuna-Kuriren	Eskilstuna	90 000	33 100
Strengnäs Tidning	Strängnäs		
Folkbladet	Norrköping	26 000	8 900
Folket	Eskilstuna	28 000	8 100
Fryksdals-Bygden	Sunne	12 000	3 600
Gävletidningar	Gävle	138 000	56 500
Gefle Dagblad	Gävle		
Arbetarbladet	Gävle		
Hallandsposten	Halmstad	83 000	33 000
Hela Gotland	Visby	44 000	23 600
Karlskoga Tidning	Karlskoga	23 000	8 400
Katrineholms-Kuriren	Katrineholm	30 000	13 000
Ljusnan	Bollnäs	39 000	15 200
Motala Tidning	Motala	39 000	12 400
Vadstena Tidning	Vadstena		
Norra Skåne	Hässleholm	52 000	21 800
Norra Västerbotten	Skellefteå	64 000	29 400
Norrbottens-Kuriren	Luleå	81 000	28 200
Nya Kristinehamns-Posten	Kristinehamn	29 000	11 800
Filipstads Tidning	Filipstad		
Nya Läns-Tidningen	Lidköping	53 000	26 700
Sala Allehanda	Sala	59 000	26 200
Avesta Tidning	Avesta		
Fagersta-Posten	Fagersta		
Skaraborgs Allehanda	Skövde	102 000	39 500
Mariestads-Tidningen	Mariestad		
Hjo Tidning	Hjo		
Strömstads Tidning	Strömstad	16 000	5 400
Sundsvalls Tidning	Sundsvall	82 000	37 300
Säffle-Tidningen	Säffle	16 000	6 100
Tidningen Ångermanland	Härnösand, Kramfors	52 000	25 300
Trollhättans Tidning Med Lep	Trollhättan	86 000	31 500
Elfsborgs Läns Allehanda	Vänersborg		
Västerbottens-Kuriren	Umeå	99 000	41 500
Västerviks-Tidningen	Västervik	28 000	13 100
Örnsköldsviks Allehanda	Örnsköldsvik	41 000	20 100

*) Bruttoäckvidd

Källor: Orvesto Konsument 2003, TS 2003 (Förenade Landsortstidningars hemsida, www.ftt.se).

Svenskarnas bild av svenska attraktioner/besöksmål

Efter de tio största attraktionerna följer i rangordning:

Göta kanal (S)
 Skara sommarland (S)
 Visby ringmur (S)
 Astrid Lindgrens värld (S)
 Kaknästornet (M)
 Uppsala domkyrka (M)
 Rosendals trädgårdar (M)
 Drottningholm slott (M)
 Nationalmuseum (M)
 Zornmuseet (N)
 (S = södra Sverige, M = mellersta Sverige, N = norra Sverige)

Dessa tio innehåller fem byggnadsverk, två museer, två upplevelseanläggningar och en trädgård (miljö).

Intervjupersonernas ålder har viss betydelse för hur man ser på olika attraktioners dragningskraft. (Se tabell nedan.) Liseberg i Göteborg placerar sig på första plats i åldrarna 15–44 år och på andra plats i åldrarna 45–74 år. Liseberg visar alltså hög popularitet inom samtliga åldersklasser.

För andra attraktioner är kundkretsen mera åldersdifferentierad. Friluftsmuseet och djurparken Skansen i Stockholm till exempel har sina starkaste förespråkare hos de äldre åldersklasserna, 45–74 år, medan Kolmårdens djurpark utanför Norrköping har sitt starkaste fäste hos de yngre. (Se tabell nedan.)

Alder	15–29	30–44	45–59	60–74
Rangordning				
Liseberg	1	1	2	2
Slottet	2	2	1	5
Skansen	8	4	2	1
Globen	3	7	6	4
Vasamuseet	8	9	4	2
Gamla stan	3	3	8	8
Ishotellet	6	5	5	5
Kolmården	3	5	7	9
Öresundsbron	10	7	10	7
Gröna Lund	6	10	11	10
Höga Kustenbron	11	11	9	10

Var man bor har också betydelse för synen på attraktioner. (Se tabell nedan.) Boende i södra Sverige har Globen och Ishotellet på sjätte respektive sjunde plats medan man i norra Sverige placerar Globen som etta och Ishotellet som tvåa. I norra Sverige hamnar Liseberg och Höga Kustenbron på delad fjärdeplats.

Hemregion	Södra Sv.	Mellersta Sv.	Norra Sv.
	Rangordning		
	Liseberg	Liseberg	Globen
	Slottet	Kolmården	Ishotellet
	Skansen	Skansen	Skansen
	Gamla stan	Slottet	Liseberg/Höga Kustenbron
	Vasamuseet	Vasamuseet	Slottet
	Globen	Ishotellet	Kolmården
	Ishotellet	Globen	Vasamuseet

Attraktioner på hemorten

Svenskarnas rekommendationer av den starkaste attraktionen för besökande utlänningar i det egna hemlandet ser ut som följer. (Se tablå nedan.)

Västra Götaland lyfter fram Liseberg som det i särklass mest attraktiva besöksmålet i storlandet. Liseberg har ett väl inarbetat varumärke.

Öresundsbron, en ung attraktion även om den funnits med på människornas mentala karta under mycket lång tid, hamnar på första plats i Skåne storlän.

Stockholmarna väljer Vasa som den största attraktionen i regionen. Museet tillhör inte de äldsta sevärdheterna i Stockholm men innehållet har en mycket lång historia.

Liseberg	Västra Götaland
Öresundsbron	Skåne län
Vasamuseet	Stockholms län
Uppsala domkyrka	Uppsala län
Glasriket	Kronobergs län
Kolmården	Östergötlands län
Gripsholms slott	Södermanlands län
Marinmuseet Karlskrona	Blekinge län
Örebro slott	Örebro län
Höga Kustenbron	Västernorrlands län
Kalmar slott	Kalmar län
Ishotellet i Jukkasjärvi	Norrbottnens län
Högbo bruk	Gävleborgs län
Jamtli i Östersund	Jämtlands län
Mårbacka	Värmlands län
Carl Larsson-gården	Dalarnas län
Gamla museum i Umeå	Västerbottens län
Gränna polkagrisfabrik	Jönköpings län
Varbergs fästning	Hallands län
Ringmuren i Visby	Gotlands län
Saknas	Västmanlands län

Redovisningen ovan speglar svenskens mentala karta kopplad i första hand till vad en utländsk besökare, enligt ett svenskt betraktelsesätt, skulle finna mest intressant i Sverige. Av de 20 besöksmålen är tio byggnadsverk, fyra museer, tre miljöer (industri) och tre upplevelseanläggningar.